VAPAUS

Ilmestyy tiistaina, torstaina ja lauantaina — Perustettu vuonna 1917

Canadan suomalaisten itsenäinen työväenlehti

No. 103 — Vol. XLVIII vuosikerta SUDBURY, ONTARIO Tiistaina, syysk. 1 p. 1964 Tuesday, Sept. 1, 1964

Taloustieteilijä tri O. J. Firestone:

Huolimatta kansantulon lisääntymisestä lisää työttömyyttä tulossa

Kingston. — Ottawalainen taloustieteilijä tri O. J. Firestone sanoi täällä viime lauantaina, että huolimatta siitä, että Canadan kansantulossa on odotettavissa lisääntymistä, niin se ei kuitenkaan tule olemaan niin suurta, että sen ansiosta voitaisiin odottaa työttömyyden vähentymistä.

Hänen selostuksensa mukaan Canadan talous on tänä vuonna kasvamassa viidentenä peräkkäisenä vuonna ja että kansantulo (tuotannon ja palvelujen yhteinen arvo) tulee ensi vuonna lisääntymään noin viidellä prosentilla ottaen huomioon yhä kohoavat hinnat.

Kauppaministeriön entisenä vanhimpina taloustieteilijänä tri Firestone arvioi, että tarvittaisiin todellinen 5½ prosentin nousu kansantulossa jos voitaisiin odottaa, että työttömyys voitaisiin pitää neljän prosentin rajassa — neljässä prosentissa työvoimamäärästä.

Edelleen hän arvioi, että jos toivottaisiin työttömyyden vähentymisä kolmeen prosenttiin työvoimamäärästä, niin silloin olisi saatava kansantulo kohoamaan ensi vuoden kuluessa noin kuudella ja puolella prosentilla.

Tri Firestone oli puhumassa Torontön ja Montrealin talousneuvostolle Queens-yliopistolla täällä.

Tri Fireston jätti kauppaministeriön palveluksen neljä vuotta sitten. Hän on nykyään Ottawan yliopiston yhteiskuntatiedeitten varadekaanus. Hän on samalla terveyspalveluita tutkivan kuninkaallisen komission jäsen.

Liittohallituksen taloustieteilijät ennustavat, että kansantulo lisääntyy tämän vuoden kuluessa yli 6.6 prosent.la, mikä merkittiin viime vuonna ja mahdollisesti yli 7 prosentilla. Vuonna 1962 todettiin kansantulon lisääntyneen 8 prosentilla, joka luku on suurin sitten vuoden 1956.

Tri Firestone ennusti, että kansantuloksi vuodelle 1965 voidaan merkitä luku $49.2 miljardia.

Tämä merkitsisi $2.8 miljardin lisäystä tähän vuoteen verrattuna, eli 6 prosenttia enemmän kuin hänen arvionsa mukaan saavutetaan tämän vuoden kuluessa. Mutta kun otetaan huomioon odotetut hintojen korotukset, niin todellinen kansantulon lisäys olisi vain neljä prosenttia.

Tällä perusteella hän on laskenut, että tulee tapahtumaan "talouskuilu" — että työttömyys tulee lisääntymään nykyisestäänkin.

Samalla hän lausui toivomuksenaan, että Canadan liittohallitus olisi valmis selostamaan kansalle yleensä täydellisesti minkälaiset ovat Canadan taloudelliset näköalat, joista ei koskaan aikaisemmin ole annettu rauhanaikana täydellistä selostusta. Hän sanoi olevansa vakuutettu siitä, että jos tulevaisuuden mahdollisuudet selostettaisiin täydellisesti kansalle, niin kansa vastaisi niihin tavalla, joka olisi tähtäävää parempaan elämään Canadassa.

Kaksi kuoli Montrealin aseryöstöyrityksessä

Montreal. — Viime lauantai-iltana lähellä liikkeiden sulkemisaikaa tapahtui puolittain asiakkaita vailla olevalla kaupungin keskiosan liikeosalla yritys ryöstää aseita, jonka yrityksen yhteydessä ammuttiin useita laukauksia, kaksi ihmistä kuoli ja poliisi pidätti neljä henkilöä, yksi haavoittuneena, jotka poliisin selostuksen mukaan olivat "vallankumoustyyppisiä". Viidettä henkilöä etsitään epäiltynä osallisuudesta ryöstöyritykseen.

Montrealin poliisi-inspehtori Roland Perron lausui mielipiteenään haastattelussa viime sunnuntaina, että ainakin yksi pidätetyistä miehistä ei ole canadalainen vaikka hän puhuukin ranskankieltä.

Hän lausui edelleen mielipiteenään, että pidätetyt eivät ole hänen mielestään "tavallisia ryöväreitä" ja että he olivat ilmaisseet "vallankumouksellisia mielipiteitä". Aikaisemmassa poliisin antamassa tiedotuksessa kerrottiin, että kun pidätettyjä oli kuulusteltu, niin he olivat sanoneet olevansa erään quebecilaisen separatistiliikkeen jäseniä.

Aseellisen ryöstöyrityksen yhteydessä kuoli 57 vuoden ikäinen International Firearms-yhtiön (ampuma-aseyhtiön) varapresidentti Leslie Macwilliams ja yhtiön työläinen 37 vuoden ikäinen Alfred Pinish.

Poliisin kertoman mukaan haavoittunut mies oli hän, joka yritti paeta paikalta sen jälkeen kun poliisit saapuivat.

Inspehtori Perron kertoi, että pidätetyt olivat saapuneet asetehtaalle vaatien ampuma-aseita ja ammuksia.

Eräs yhtiön palveluksessa olevista työläisistä kertoi, että erään heidän joukosta oli onnistunut paeta vaikka heitä oli uhattu ampuma-aseilla ja että hän oli saanut yhteyden seudulla risteilevän poliisiauton kanssa.

Poliisit saapuivat numerossa 1011 Bluery-kadulla sijaitsevan tehtaan läheisyyteen, missä he olivat kohdanneet ryöväreiden tulituksen.

Kolme ryöväreistä saatiin pidätetyksi lähellä sijaitsevassa pihamaassa ja neljäs saatiin kiinni noin kahden katuneliön päässä.

Viides ryöväreistä oli pakoittanut erään taksiajurin kuljettamaan hänet kaupungin itäpäähän, missä hän oli hävinnyt ennen poliisien saapumista paikalle, jossa hän oli lähtenyt taksiautosta.

Liikkeessä oli ryöstöyrityksen tapahtuessa noin 10 työläistä, mutta ilmeisesti ei yhtäkään asiakasta.

Inspehtori Perron huomioi, että se seikka, jotta miehet olivat vaatineet kiväärejä eikä pienempiä ampuma-aseita, osoitti sitä, että he eivät olleet mitään tavallisia ryöväreitä. Hän sanoi, että pidätetyillä miehillä ei ole mitään rikosluetteloa Montrealin poliisin kirjoissa .

KUUSI KUOLI MIELENOSOITUKSESSA ETELÄ-VIETNAMISSA

Saigno, Etelä-Vietnam. — Etelä-Vietnamin länsimielinen hallitus ilmoitti sunnuntaina, että vasemmistolaiset ainekset olivat infiltroineet Saigonin, Etelä-Vietnamin pääkaupungin. Samalla hallitus väitti, että näiden aineksien tarkoituksena oli aikaansaada vihamielisyyttä Etelä-Vietnamin budhalaisten ja roomalais-katolisten välillä. Tiedotuksessa sanottiin, että viime viikolla pidettyjen veristen mielenosoituksien yhteydessä oli pidätetty 449 henkilöä.

Hallituksen tiedonannossa sanottiin edelleen, että aseväelle oli annettu määräys ampua kohti mielenosoittajia, jos virkavallan taholta katsotaan, että mielenosoitukset käyvät hallitsemattomiksi. Viime viikolla tapahtui siten, että turvallisuuspoliisit seisoivat kädet ristissä sillä aikaa kun mielenosoituksilla olevat nuorisojoukot ottivat yhteen.

Hallituksen ilmoitus annettiin samanaikaisesti kun 50,000 roomalaiskatolista osallistui hautaussaattueeseen, missä kuljetettiin hautaan viime perjantaina mielenosoituksessa kuolleen kuuden henkilön ruumiit. Saattue kulki läpi budhalaisten kauppaginosan ilman minkäänlaista välikohtausta.

Tiedoituksessa sanottiin lisäksi, että viime viikonvaihteen kuluessa pidätetyistä henkilöistä 11 oli kommunisteja, 155 rikoshistorian omaavia ja 283 henkilöä oli pidätetty vain kuulustelemista varten.

Viime perjantaina järjestetyssä hallitusta puolustavassa mielenosoituksessa sotilaat olivat ampuneet kuoliaaksi kuusi roomalais-katolista.

VIIME TIEDOT

Ottawa. — Tarkkailijat täällä ovat sitä mieltä, että tällä viikolla voitaneen saattaa ensimmäiseen merkitsevämpään äänestykseen kysymys Canadan lipusta, sillä miltei kaikki ne konservatiivit, joiden odotetaan puhuvan konservatiivien johtaja Diefenbakerin muutosehdotuksen johdosta, ovat jo puhuneet.

Nikosia. — Kyproksen kreikkalainen presidentti Makarios oli eilen loppuun suorittanut vierailunsa Yhdistyneen Arabitasavallan presidentti Gamal Abdel Nasserin luona. Hän ilmoitti, että Nasser oli antanut hänelle lupauksensa johtamansa maan avusta Kyprokselle siinä tapauksessa, että sitä tarvittaisiin. Vielä ei ole lähemmin ilmoitettu missä muodossa tätä apua voitaisiin antaa.

Charlottetown, Prince Edward Island. — Saavuttuaan tänne osallistuakseen liittohallituksen ja maakuntahallituksien johtajien konferenssiin, joka on määrätty alkavaksi huomenna, liittohallituksen pääministeri Lester Pearson sanoi olevansa varma, että konferenssi tulee onnistumaan. Kysymyksessä on eri maakuntien välisen sovinnon aikaansaaminen, minkä perusteella voitaisiin tehdä muutoksia Canadan perustuslakiin. Muutokset on tarpeellisia liittohallituksen eläkesuunnitelman toteuttamiselle.

Geneve. — Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri U Thant sanoi täällä eilen alkaneessa ydinvoiman rauhanomaiseen käyttöön soveltuttamista pohtivassa konferenssissa että vain ydinvoiman käyttöön ottamisella voitaisiin tyydyttää maailman alikehittyneen puolen voimavaatimukset.

Turkki antoi vähän periksi

Turkkilaiset luopuivat "väliaikaisesti" aseväen kuljettamisesta

Nikosia. — Viikonvaihteessa ilmoitettiin, että turkkilaisella taholla ollaan suostuttu, ainakin väliaikaisesti, pidättäytymään tuomasta uusia asevoimia Kyprokseen niiden tilalle, jotka jo ovat olemassa täällä. Tarkkailijat täällä ovat yleensä sitä mieltä, että tällä päätöksellä oli ainakin osittaisesti helpotettu tilanteen kireyttä.

Makarios, joka aikaisemmin ilmoitti, että hän on valmis käyttämään voimakeinoja, jos tarpeellista, turkkilaisten asevoimien maahan tulemisen estämiseksi matkusti viikonvaihteessa tapaamaan Yhdistyneen Arabitasavallan presidentti Gamal Abdel Nasserin puheille. Kyproksen presidentin matka suuntautui Alexandriaan.

Joistakin lähteistä saatujen ennustelujen mukaan hänen matkansa tarkoitus on saada aseita Yhdistyneestä Arabitasavallasta. Nasser ilmoitti aikaisemmin viime kuussa, että hänen maansa on valmis puolustamaan Makariosta hänen riidassaan Kyproksen turkkilaisten ja heidän kannattajiensa kanssa.

Viime viikolla ilmoitettiin, että Turkin hallitus oli aikonut kuljettaa saarimaalle noin 250 sotilasta niiden tilalle, jotka ovat kotiuttamisvuorossa. Silloisten suunnitelmien mukaan tämän olisi pitänyt tapahtua eilen.

Turkin hallituksen ilmoituksessa sanottiin, että se oli päättänyt siirtää uusien asevoimiensa saarimaahan kuljettamisen siitä syystä, että tästä oli esitetty valituksia Kyproksen hallituksen ja Yhdistyneiden Kansakuntien yleissihteeri U Thantin sekä joidenkin sen liittolaisten taholta.

Kyproksessa on tällä hetkellä ilmoitetusti noin 650 turkkilaista sotilasta sen sopimuksen perusteella, joka allekirjoitettiin v. 1960, jolloin Kypros sai poliittisen itsenäisyytensä Britannialta.

Saavuttuaan Alexandriaan presidentti Makarios syytti, että Turkki ja jotkut muut maat ovat yrittäneet pakottaa Kyproksen hyväksymään ratkaisun, mikä ei olisi missään mielessä sellainen, minkä Kyproksen hallitus voisi hyväksyä. Hän tähdensi, että Kyproksen kansa on valmis vaikka kuolemaan maansa vapauden ja suvereenisuuden puolesta.

Khanh syyttää Yhdysvaltoja vallanmenetyksestä

Saigon, Etelä-Vietnam. — Etelä-Vietnamin presidentinvirasta syösty kenraalimajuri Nguyen Khanh syytti sunnuntaina, että Yhdysvaltain suurlähettiläs kenraali Maxwell Taylor suosi hänen poliittista kilpailijaansa kenraalimajuri Duong Van Minhia.

Kuitenkin valtiosihteeri Dean Rusk sanoi Washingtonissa, että Yhdysvallat odottaa jotta Khanh palaa Etelä-Vietnamin hallituksen johtoon, ja että viime viikolla tapahtunut johdonvaihdos on vain väliaikainen.

Nämä lausunnot annettiin viranomaisten suorittaessa "puhdistustöitä" viime viikolla tapahtuneiden budhalaisten ja roomalaiskatolisten aineksien yhteenottojen jälkeen, jotka vaativat vähintään kuuden ihmisen hengen.

Maailmanväkiluku 3.25 miljardia

United Nations. — Syntyväisyyden lisääntyessä ja kuolevaisuuden vähentyessä on laskettu, että maailman asukasluku kohosi v. 1962 puoliväliin mennessä 3,135,-000,000 ja että se on lisääntymässä lähes 63,000,000:lla vuosittain.

Viime sunnuntaina liikkeelle lasketussa Yhdistyneiden Kansakuntien vuosikirjassa vuodelle 1963 arvioidaan, että maailman asukasluku on tällä hetkellä noin 3,250,000 000.

Vuosikirjan selostuksen mukaan Kiinassa asuu tällä hetkellä vähintään 20 prosenttia maailman ihmisistä. Jotkut asiantuntijat arvioivat, että Kiinassa on tällä hetkellä yli 700,000,000 ihmistä.

Tämän vuoden kesäkuun lopussa Canadassa laskettiin olevan 19,237,000 ihmistä.

Tokiota pidetään edelleenkin maailman väkirikkaimpana kaupunkina, sen asukasluvun ollessa lokakuussa peräti 8,613,000.

11.5% enemmän liikevararikkoja

Ottawa. — Newyorkilainen Dun and Bradstreet-tilastotoimisto ilmoitti viikon alussa, että Canadassa oli tapahtunut tämän vuoden ensimmäisen 7 kuukauden kuluessa 11.5 prosenttia enemmän liikevararikkoja verrattuna vastaavaan aikaan viime vuonna ja että näiden vararikkoutuneiden liikkeiden yhteiset velat olivat 37.6 prosenttia suuremmat kuin viime vuonna vastaavana aikana vararikkoutuneiden.

Yhdysvalloissa sitä vastoin oli tapahtunut 5 prosenttia vähemmän vararikkoja kuin vastaavana aikana viime vuonna.

Toiveita Canadan ja N-liiton välisen kaupan lisääntymisestä

Neuvostoliittolaisen kauppavaltuuskunnan johtaja ilmaisi toivorikkautensa siitä, että välit tulevat ystävällisemmäksi

Ottawa. — Tarkkailijat täällä ovat vakuuttuneet siitä, että neuvostoliittolaisen kauppavaltuuskunnan Canadassa vierailu, joka jatkuu parhaillaan, on jälleen uusi osoitus siitä, että näiden maiden ja yleensä sosialististen maiden ja Canadan välinen kaupankäynti on kehittymässä.

Viime heinäkuussa tapahtui jälleen uusi askel tähän suuntaan. Silloin allekirjoitettiin Canadan ja Unkarin välinen sopimus, minkä mukaisesti Unkari lupautui tilaamaan Canadasta $9 miljoonan arvoisesti teollisuustuotteita ja $15 miljoonan arvoisesti vehnää — siis yhteensä $24 miljoonan arvoisesti. Vastapalveluna Canada suostui asettamaan Unkarin suosituimpien maiden listalleen mikäli unkarilaisten tuotteiden Canadaan tuonti on kysymyksessä.

Kauppaministeri Mitchell Sharp ilmoitti aikaisin viime kuussa Canadan liittoparlamentin alahuoneessa, että Puola oli tilannut 7,400,000 bushelia vehnää ja Bulgaria noin 1,800,000 bushelia.

Puolan tilaus annettiin viime vuoden marraskuun 5 päivänä allekirjoitetun sopimuksen puitteissa, minkä mukaisesti Puola lupautui ostamaan kaikkiaan 44,000,000 bushelia canadalaista vehnää, mistä määrästä 14,700,000 ensimmäisen sopimusvuoden kuluessa. Puolan tilaus oli kolmas sitten sopimuksen allekirjoittamisen.

Bulgarian tilauksella lunastettiin ensimmäisen sopimusvuoden kohdalle lankeavat lupaukset, joiden mukaisesti Canadan on toimitettava Bulgarialle kaikkiaan 3,700,000 bushelia vehnää. Ensimmäinen erä (1,800,000 bushelia) on toimitettava perille tämän vuoden elokuun ja lokakuun lopun välisenä aikaan.

Vaikka vielä ei ole varmaa tietoa siitä mitä teollisuustuotteita Unkari tulisi ostamaan sillä 9 miljoonalla, joka on varattu sitä tarkoitusta varten, mutta yleisesti uskotaan, että niihin tulisi sisältymään raskasta koneistoa, työstökoneistoa, kemikaali ja lannoketehtaita sekä elektroonisia kontrollilaitteita.

Neuvostoliiton maatalousministeri Ivan Volovchenkon kauppavaltuuskunta, joka on, kuten sanottu, parhalilaan kolmen viikon vierailulla maassamme, tutkii samalla canadalaisten kokemuksia heidän taistelussaan kuivuutta ja sitä seuraavia ongelmia vastaan. Suurilla alueilla Neuvostoliitosta tavataan maataloudessa samanlaisia vastuksia kuin Canadan preerioilla.

Viime viikolla canadalaiset kar-

(Jatkuu sivulla 3)

Haastekampanjatulos on nyt $6,838.90

Tavoitteena pitäisi olla se, että kaikkien alueiden tavoitteet täytetään ja ylitetään

Vapauden ja Liekin haasterahastoon saapui jälleen kolmattakymmentä lahjoitusta ja niiden katteeksi kaunis rahasumma $79.00, sekä melkoinen määrä uusia haasteita muille sanavapauden ystäville ja kannattajille. Suurkiitos lahjoittajat ja haasteiden jatkajat!

Aikaisemmat lahjoitukset huomioonottaen tämä tarkoittaa, että lehtiemme talousaseman varmistamiseksi, karhujen karkoittamiseksi Vapauden ja Liekin kimpusta, on tähän mennessä saapunut kaikkiaan $6,838.90 — eli 97.69 prosenttia alimmasta tavoitteesta ja haasteryntäys jatkuu edelleen.

Yleisenä käsityksenä onkin, kuten eräs vanhempi rakennusmies huomauttaa toimitukselle lähettämässään kirjeessä — että "maksoi mitä maksoi, mutta kunnia-asiamme on huolehtia siitä, että kaikkien alueiden alimmat tavoitteet tulevat reilusti täytetyksi".

Tämä huomautus saapui sivumennen, sanoen Länsi-Ontarion alueelta, missä on osuus täytetty jo 63.93-prosenttisesti. Ilolla onkin todettava, että Länsi-Ontario on kampanjan tässä vaiheessa jo paljon paremmissa asemissa kuin viime vuonna vastaavana aikana — onneksi olkoon — ja niinmuodoin tämän rakennusmiehen esittämä toivomus tulee siltä kohdin melko varmasti täytetyksi. Kaikkein heikommilla oksilla on tällä kertaa Etelä-Ontarion alue, mutta emme epäile lainkaan etteikö sielläkin tule vauhti paranemaan ilmojen hieman viilentyessä.

Ilmojen viilentymisestä puheen ollen voidaan mainita, että nyt on jo otollinen aika järjestää kahviaisia ja muita illatsuja haasterahaston kartuttamiseksi. Tällaisten illanviettojen avulla hankitaan sievii rahasummia ja mikä tärkeintä, edistetään samalla yksityislahjoitusten saantia.

Alueitten välisessä kovassa kilpailussa johtaa edelleen hyvänä ykkösenä *Pohjois-Ontario*, mikä on täyttänyt osuutensa jo 222.48-prosenttisesti. Eri lehtialueitten tämänhetkinen sijatila on seuraava:

	Tavoite	Vapaus	Liekki	Yht.	Pros.
Pohjois-Ontario	$1,250.00	$2,669.25	$111.70	$2,780.95	222.48
Manitoba ja Sask.	35.00	33.00	19.55	52.55	150.14
British Columbia	615.00	433.00	180.50	613.50	99.79
Quebec	225.00	149.00	24.00	173 00	76.88
Keski-Ontario	1,800.00	1,267.16	106.50	1 373.66	76.31
Alberta	75.00	29.50	24.70	54.20	72.27
Länsi-Ontario	1,700.00	830.32	256.50	1,086.82	63.93
Etelä-Ontario	1,300.00	615 87	67.50	683.37	52.76
U.S.A.		5.00	15.85	20.85	—
	7,000.00	6,032.10	806.80	6,838.90	97.69

Lahjoituksia ja haasteita tähän katsaukseen saapui seuraavasti:

UNTO PENTTINEN, Toronto, Ont., vastaa $5.00 Ed. Kinnusen haasteeseen ja haastaa entiset hiihtokaverit: Leo Luopa, Tauno Pudas ja John Turpeinen (nuorempi), Beaver Lake, Ont., Vilho Johnson, Long Lake, Ont. ja Ilmari Manninen, Whitefish, Ont., vointinsa mukaan.

RAY NORONEN, Vancouver, B.C., lahjoittaa $1.00 Vapauden ja Liekin hyväksi.

EVA JA WILJAMI JAAKKOLA, R.R. 1, Whonock, B.C., lahjoittavat $1.00 Vapauden hyväksi.

H. LEMMETTY, Vancouver, B.C., vastaa $2.00 Sandra ja R. Hongan haasteeseen ja haastaa seuraavat: Jussi Niemi ja Jussi Sato, Vancouver, B.C.

HILJA JA EINO JUNNILA, Willowdale, Ont., vastaavat $5.00 Valdo Pehkosen haasteeseen ja toivovat, että kaikki Vapauden ja Liekin lukijat lahjoittavat vointinsa mukaan.

VAPAUDEN YSTÄVÄ, Sudbury, Ont., lahjoittaa $5.00 Vapauden talousaseman tukemiseksi.

ANTTI LEHTISAARI, Kapuskasing, Ont., vastaa $3.00 Felix Ahon haasteeseen ja toivoo, että toisetkin hitaat tekisivät niin kuin minäkin ja vastaisivat haasteensa jo kiireellisesti.

E. ORAVA, Lasalle, Que., vastaa $5.00 saamiinsa haasteisiin Vapauden ja Liekin hyväksi.

LEA JA NIILO TOIKKA, Long Lake, Ont., lahjoittavat $3.00 Vapauden ja Liekin talousaseman tukemiseksi ja kehoittavat toisiakin tekemään samoin tai paremmin.

MIRIAM KAUPPINEN, Sudbury, Ont., lahjoittaa $2.00 Vapauden ja Liekin hyväksi.

HELMI JA OLAVI LINDROOS, R.R. 2, Sudbury, Ont., lahjoittavat $2.00 Vapauden ja Liekin talousaseman tukemiseksi.

LYYLI JA KALLE KAUPPINEN, Nairn Centre, Ont., lahjoittavat $2.00 Vapauden ja Liekin hyväksi ja haastavat seuraavat: Elina ja Lasse Sinisalo sekä Mirjam ja Antti Junkala, Nairn Centre, Ont.

VENLA JA WM. HEINONEN, Revelstoke, B.C., lahjoittavat $3.00 Vapauden ja Liekin ilmestymisen turvaamiseksi.

UUNO NIEMI, Port Arthur, Ont., vastaa $5.00 Oskari Maklinin haasteeseen Vapauden talousaseman tukemiseksi.

VELI KENTALA, Port Arthur, Ont., vastaa $5.00 saamiinsa haasteisiin ja haastaa seuraavat ystävät tekemään samoin tai paremmin: Albin Rantakangas, Kaministiquia, Ont., Oiva Pekonniemi, Ivari Seppälä ja Oskari Kotila, Port Arthur, Ont.

IVARI SEPPÄ, keuhkotautiparantolasta, Fort William, Ont., vastaa $5.00 Yrjö Korven haasteeseen lehtiensä ilmestymisen turvaamiseksi ja toivoo, että kaikki haastetut vastaavat vointinsa mukaan.

WAINÖ HIETAPAKKA, Port Arthur, Ont., vastaa $1.00 Paavo Vaanasen haasteeseen Vapauden ja Liekin hyväksi.

EERO WIRTANEN, Port Arthur, Ont., vastaa $2.00 saamiinsa haasteisiin ja haastaa kaikki WIRTASET tekemään samoin tai paremmin lehtiemme talousaseman tukemiseksi.

JACK QUINN, Fort William, Ont., vastaa $2.00 Joe Murray'n haasteeseen Vapauden hyväksi.

TOIVO RANTA, Port Arthur, Ont., lahjoittaa $1.00 Vapauden hyväksi ja haastaa seuraavaat: Kalle Mäkinen, Vancouver, B.C. ja Fred Aho, Toronto, Ont.

HILJA JA JOHN HIETA, Chase River, B.C., vastaavaat Siiri ja Kaino Typon haasteeseen lahjoittamalla $3.00 Vapauden ja Liekin talousaseman tukemiseksi ja toivovat, että kaikki haastetut täyttävät kunniatehtävänsä.

SELMA JA DAVID RITARI, Creighton, Ont., vastaavat $5.00 Matti Kotasen haasteeseen ja toivovaat. että kaikki tuttavamme ja sukulaisemme lahjoittavat vointinsa mukaan Vapauden ja Liekin hyväksi.

HELGA JA ALLAN GRONROOS, Connaught Station, Ont., vastaavaat $3.00 Bertha ja Kalle Aholan haasteeseen ja kehoittavat jokaista lehtiemme lukijaa lahjoittamaan Vapauden ja Liekin hyväksi.

POHJOISEN VANHA "MAINARI", South Porcupine, Ont., vastaa $3.00 Emil Pakan haasteeseen ja toivoo, että jokainen haastettu muistaisi maksaa kunniavelkansa yhteisen asian hyväksi.

ANSELM KÄÄRIÄINEN, Sudbury, Ont., lahjoittaa $5.00 Vapauden ja Liekin talousaseman tukemiseksi.

OIKAISU: elokuun 13 päivän Vapaudessa oli MIKKO KAINUN, South Porcupine, Ont., haasteeseen tullut virhe kun sanotaan, että haastaa Vili Pelkolan, pitää olla: VILI PEKOLA, South Porcupine, Ont.

Tässä katsauksessa	$ 79 00
Aikaisemmin Vapaudessa julkaistu	5,953.10
	6,032.10
Liekin lahjoitukset	806.80
Yhteensä	$6,838.90

"Juudaksen" palkka ei tyydyttänyt miestä

North Bay. — Neljänkymmenenyhden vuoden ikäinen Calvin MacDonald, joka väittää liittyneensä Canadan kommunistipuolueeseen Canadan kuninkaallisen ratsupoliisin (valtiopoliisin) kehoituksesta tarkoituksella vakoilla mainitun puolueen jäsenyydessä poliisilaitoksen hyväksi, on nyt ryhtynyt valittamaan, että ratsupoliisi ei tunnusta täten tapahtuneen ja että hänen ansiomahdollisuutensa ovat jokseenkin niukat.

Palveluksessaan kaksoisosassaan — Canadan kuninkaallisen ratsupoliisin ja Canadan kommunistipuolueen jäsenyydessä — hän väitti, että hän oli saanut tietää että eräs North Bayn Bomarc-asemalla puolustusministeriön palveluksessa ollut radiomies oli antanut ennakkotietoja siitä koska mainitulle asemalle tultaisiin kuljettamaan yhdysvaltalaisia Bomarc-ohjuksia.

MacDonald oli selostuksensa mukaan paljastanut radiomiehen poliisivirkailijoille, minkä jälkeen radiomies oli siirretty toiseen puolustusministeriön toimeen, pohjoiselle tutkalinjalle (Distant Early Warning).

Mr. MacDonald ilmoitti valituksistaan pienelle sanomalehtimiesryhmälle lähellä sijaitsevan Bomarc-aseman portilla kello 2 alkaan aamulla viime sunnuntaita vasten, jolloin hän jakoi sanomalehtimiehille allekirjoittamansa lausunnon.

MacDonald väittää, että hän palveli Canadan kuninkaallisen ratsupoliisin hyväksi 10 vuotta Canadan kommunistipuolueen riveissä kunnes hänet paljastettiin mainitun puolueen taholta. Nyt hän vaatii että virallisella taholla tunnustettaisiin hänen palveluaikansa. Hän väittää, että hän on ollut viimeisen kahden vuoden aikana kykenemätön saamaan ansiomahdollisuutta siitä syystä, että Canadan kuninkaallinen ratsupoliisi ei tunnusta jotta hän oli liittynyt kommunistipuolueeseen vain siitä syystä, että poliisilaitos oli pyytänyt häntä tekemään siten.

Mr. MacDonald on tällä hetkellä puhujamatkalla ja on luvannut selostaa lähemmin sitä mitkä olivat hänen tehtävänsä ollessaan kuninkaallisen ratsupoliisin palveluksessa ja samanaikaisesti kommunistipuolueen jäsenyydessä.

Sanomalehtimiehille jakamassaan lausunnossa mr. MacDonald sanoi, että kun hän toimi kommunistipuolueen Ottawan alueen järjestäjänä ko. radiomies ja hänen vaimonsa olivat lähestyneet häntä anoen jäsenyyttä puolueessa.

Hän sanoi, että radiomies ja hänen vaimonsa, joka toimi samalla työvuorolla salakirjoituksen kääntäjänä, olivat tilaisuudessa pääsemään tietoisiksi korkean tason salaisista radioyhteyksistä Washingtonin ja Ottawan välillä.

MacDonald sanoi ilmoittaneensa tästä ratsupoliisille, minkä jälkeen radiomiehen vaimo erotettiin toimestaan ja itse radiomies siirrettiin toiselle paikkakunnalle.

Mutta ennen radiomiehen siirtämistä toiselle paikkakunnalle MacDonald sanoi osallistuneensa kommunistipuolueen kokoukseen Torontossa, missä ilmoitettiin päivämäärästä, jolloin Bomarc-ohjukset kuljetettaisiin North Bayhin. Hän väitti, että puolueen virkailijat eivät olisi mitenkään voineet saada näitä tietoja paitsi ko. radiomiehen välityksellä.

Mr. MacDonald väitti edelleen, että kysymyksessäoleva radiomies oli kommunistipuolueen jäsen ja että kun kommunistipuolueen vir-

(Jatkuu sivulla 3)

VAPAUS (LIBERTY) — INDEPENDENT LABOR ORGAN OF FINNISH CANADIANS
Established Nov. 6, 1917
Editor: W. Eklund — Manager: E. Suksi
Telephone: Office 674-4264 — Editorial 674-4265
Published thrice weekly: Tuesdays, Thursdays and Saturdays by Vapaus Publishing Co. Ltd., 100-102 Elm St. West, Sudbury, Ontario, Canada. Mailing address: Box 69
Advertising rates upon application, translations free of charge.
Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.
CANADIAN LANGUAGE PRESS CLUB

TILAUSHINNAT

Canadassa: 1 vk. $9.00	6 kk. $4.75	USA:ssa	1 vk. $10.00	6 kk. $5.25	
3 kk.	2.75	Suomessa:	1 vk. 10.50	6 kk. 5.75	

Canadan vehnää NLn öljyyn

Erinäiset uutistiedot viittaavat siihen, että Neuvostoliitossa saadaan tänä vuonna pitkästä aikaa normaalinen, eli hyvänpuoleinen vehnäsato. Myös tiedetään että Neuvostoliitossa on ryhdytty suurisuuntaisiin toimenpiteisiin sen hyväksi, että epäedulliset sääsuhteetkaan eivät voi enää maataloustuotteiden pulaa aiheuttaa.

Kaikki tämä tarkoittaa sitä, että meillä ei ole kansakuntana pitkän tähtäimen perusteella mahdollisuuksia sellaisiin suuriin vehnäkauppoihin Neuvostoliiton kanssa kuin oli muutama kuukausi sitten.

Mutta Canadassa vieraileva Neuvostoliiton maatalousministeri Volovchenko antoi parisen viikkoa sitten erittäin mielenkiintoisen lausunnon, josta ilmenee, että jos on Canadassa riittävästi hyvää tahtoa, Neuvostoliittoon voidaan myydä pitkän matkan tähtäimellä jatkuvasti vehnää. Se olisi luonnollisesti "herran lahja" Canadan farmareille, joiden jatkuvana pelkona on vehnätuotannon "ylijäämävarastot" ja niiden aiheuttamat vaikeudet.

Mutta mikä takaa sen, että Neuvostoliitto todella ostaa pitkän tähtäimen ohjelmalla canadalaista vehnää vielä senkin jälkeen kun siellä tuotetaan yltäkylläisesti kotimaista vehnää?

Kuljetuskustannusten halpuus! Tosiasia nimittäin on, että laivakuljetus on nykyoloissa paljon halvempaa rahtikuljetusta kuin junakuljetus. Niinpä Neuvostoliiton maatalousministeri selitti, että Canada voi saada "hyvät vehnämarkkinat Neuvostoliitosta siksi kun vehnän kuljettaminen laivateitse Canadasta Siperiaan tulisi paljon halvemmaksi kuin se tulee rautateitse kuljetettuna Neuvostoliiton omilta vilja-alueilta.

Mutta kaupankäynti ei voi tapahtua "yhteen suuntaan". Niinpä Volovchenko teki täysin selväksi, että Canada saa Neuvostoliitosta nämä "hyvät vehnämarkkinat" vain silloin, jos Canada ostaa puolestaan Neuvostoliiton teollisuustuotteita — vaikkapa Siperian öljyä.

Ja miksipä ei. Kaupankäynti kannattaa ja Canada tarvitsee huomattavasti lisää ulkomaamarkkinoita. Nyt olisi korkea aika tarttua tähän ehdotukseen muistaen että me emme ole tässäkään asiassa yksinään kukkona tunkiolla. Neuvostoliitto ei ole tässäkään asiassa riippuvainen yksistään Canadasta, sillä se voi hankkia Siperian tarvitsemansa viljan edullisimmin ehdoilla muualtakin.

Kun Canadan parlamenttivaltuuskunta menee syyskuussa kolmiviikkoiselle vierailulle Neuvostoliittoon ja Tshekkoslovakiaan niin toivottavaa olisi, ettei tätä valtuuskuntaa lähetettäisi sinne "tyhjin käsin" huvittelemaan, vaan nimenomaan siinä mielessä, että se kävisi siellä kiireellisessä mielessä neuvotteluja myös tästä Volovchenkon ehdotuksesta.

"Korvia myöten velassa"

Mahdollisesti meillä ei ole siinä aivan "maailmanennätystä" mutta tosiasia on kuitenkin, että me canadalaiset olemme "korviamme myöten velassa", kuten sanotaan, ja velkataakkamme kasvaa yhä.

Sanotaan, että "velka ei mätäne", ja että nykyaikana ei enää rahaa tarvitakaan muuhun kuin velkojen maksuun.

Mutta harvat meistä voimme iloita siitä tosiasiasta, että Canadan keskinkertaisen — nelihenkisen perheen velka on tällä kertaa noin $14,000, jos huomioidaan eri hallituselimien, sekä yksilökansalaisten kiinteistö- ja muut velat ja jaetaan ne tasapuolisesti kaikkien canadalaisten maksettavaksi.

Tosiasia tietenkin on, että jotkut meistä canadalaisista on velassa enemmän kuin toiset, mutta meillä kaikilla on, kuten alempaa näkyy, hirmuisen suuri valtiollinen velkataakka kannettavana. Toisalta on huomattava, että joillakin harvoilla rahakkailla on tietenkin valtion ja kuntien obligatioita, he ovat velkojina eli "saamamiehinä". Tasan ei siis ole jaettu näitä onnen lahjoja ja sillä on sangen merkityksellinen vaikutus yhteiskuntaelämässämme.

Mutta jos jätämme nämä "yksityiskohdat" huomioonottamatta ja käsittelemme kaikkia canadalaisia vain tavallisina ihmisinä eli puliaisina ja tarkastamme, miten paljon meillä kaikilla on yhteisesti velkoja, niin tilanne on vissein varauksin sekä totuudenmukainen että huolestuttava.

Me kaikin tiedämme missä määrin meillä on kiinteimistövelkaa möksistämme kuukausimaksuja autoromustamme jne. Mutta harvemmat canadalaiset pysähtyvät ajattelemaan yhteiskunnallisten velkojemme suuruutta, joiden korot ja kuoletukset lankeavat, pankaamme se mieleemme, valtaosalta "pikkuihmisten" maksettaviksi.

VALTIOLLISET VELAT

Alkakaamme huipulta. Liittovaltion välitön eli suoranainen velka viime maaliskuun 31 pnä oli kaikkiaan $24.6 miljardia, johon oli $6 miljardia, eli yhteensä $30.6 miljardia. (Suurin osa näistä välillisistä veloista johtuu hallituksen laitoksille kuten CNR:lle annetuista takeista. Käsityksenä on, että nämä laitokset maksavat ne velat — ja maksavathan ne ainakin osittain, mutta niiden myös täytyy periä ne varat jollakin tavalla kansalta. Siis kansa maksaa loppukädessä ne välilliset velat.)

Vaikka hallitusviranomaiset selittävät, että liittovaltion varsinainen velkamäärä on noin $15 miljardia, mikä merkitsee keskimäärin yhden miljardin korkomenot vuodessa — ja miljardin korkomenoista koituu jokaiselle canadalaiselle keskimäärin yli $52 verot vuosittain koska meitä canadalaisia on vain 19,800,000 — niin kansakunnan kannettavana on kuitenkin kaksi kertaa suurempi taloustaakka. Väestön harteilla on myös maakuntahallitusten ja kunnallishallintojen velat. Maakuntahallitusten yhteenlasketut velat ovat $9.2 miljardia ja kunnallishallintojen velat $5.2 miljardia.

Kaiken kaikkiaan on arvioitu että yhteenlaskien näistä kolmen hallitusportaan veloista saadaan canadalaisten velkataakaksi $45.5 miljardia. Toisin sanoen, jokainen canadalainen mies, nainen ja lapsi on tältä kohden keskimäärin $2,400 suuruisessa velassa, ollen se keskinkertaisen, eli nelihenkisen perheen kohdalta $9,600.00. Toisin sanoen, keskinkertaisen canadalaisperheen täytyy — ja siitä ei kukaan meistä pääse osattomaksi — maksaa tästä summasta korkomenoja samaan tapaan jos meillä olisi ylimääräinen $10,000 "näkymätön" kiinnityslaina talorähjässämme!

Näiden "yhteisten" velkojen lisäksi tulevat vielä kansalaisten yksityisvelat. Yksityiset canadalaiset olivat vuoteen 1962 mennessä hankkineet kannettavakseen yhtenlaskien $14.2 miljardin kiinnitysvelat, mikä summa on tällä kertaa tietenkin jo paljon suurempi. Sen lisäksi on kansalaisten maksettavana vähittäismaksuja — autoista vaatteista, palveluksista ja ruokatavaroista — yhteenlaskien $5 miljardia ja sekin velkataakka on nopeasti kasvamassa.

Kaiken kaikkiaan, selittää Free Press Weekly, mikä on nämä laskelmat tehnyt, canadalaisten yhteenlaskettu velkamäärä, huomioiden eri hallituselimien ja yksilökansalaisten velat, noin $65 miljardia. Toisin sanoen, keskinkertaisen canadalaisperheen keskinkertainen velkamäärä on tällä kertaa noin $14,000 ja velka nousee yhä kuin pullataikina lämpimän lieden kulmalla — kiitos ennenkaikkea sille, että me k a n s a kuntana haaskaamme vuosittain yli puolitoistamiljardia dollaria kokonaan tuottamattomaan ja aivan hyödyttömään tarkoitukseen — kylmän sodan sanelemaan varustelukilpailuun.

Varustelukilpailu kuluttaa syöpätaudin lailla kansakunnan varoja; se köyhdyttää sekä valtiota että yksilöjä, sillä tosiasia on, että rahat eivät riitä silloin voin ostoon kun ne haaskataan tykkien hankkimiseksi.

Mitä muut sanovat

JÄRJETTÖMYYSENNÄTYS

Washingtonin valtion prokuraattori John O'Connell sanoo, että jos kommunistinen puolue haluaa nimittää ehdokkaansa osavaltion vaaleihin marraskuussa, ehdokkaiden täytyy antaa valallinen ei-kommunistinen-vala. — UPI:n radiotiedonanto elokuun 18 pnä.

. . . JA JULKEUSENNÄTYS

Kuinka huonon muistin poliitikot luulevat ihmisillä olevan. Kuulkaa mitä Länsi-Saksan kansleri Ludwig Erhard sanoo Washington Post lehdelle lähettämässään kirjeessä:

"Siitä huolimatta on Saksan ja Yhdysvaltain välillä yksi yhteinen yhdysside: kummatkin maat ovat yhdistäneet taistelun kansallisen yhtenäisyyden puolesta taisteluun vapauden ja kansalaisoikeuksien puolesta. Tätä aatteiden yhtäläisyyttä voidaan seurata koko historian läpi nykypäiviin asti. "Natsien murhaamat miljoonat juutalaiset ovat kaiketi tyytyväisiä saatuaan tietää, että he eivät kuolleet turhaan. Heidän kuolemansa yhdisti Saksassa ilmeisesti taisteluun kansallisen yhtenäisyyden, vapauden ja kansalaisoikeuksien puolesta."

Mutta asiaa paremmin ajatellessa löytyy sitten yhtäläisyyttä siinä, mitä tapahtui juutalaisille Saksassa ja mitä on nyt tapahtumassa neekereille Yhdysvalloissa. "Fish and Chips" — The Fisherman-lehdessä.

Kirjeitä

Jatkoa

VAIVAISTEN KODIT ENNEN JA NYT

Kehityksen rattaat pyörivät joka puolella. Niinpä vanhusten elämän huoltosuhteissakin. Ei enää puhuta "puurhausseista". Huoltokotien nimetkin ovat saaneet tunnustetusti kaijukkaamman nimen. Nyt puhutaan "senior citizen" eli — vanhempien kansalaisten — kodeista. Vanhusten 'lodgeista", "West View Lodge" ja niin poispäin. Parannetut olosuhteet, kodit, katsotaan vanhuksille kuuluviksi.

Social credit puolue Albertassa pääsi valtaan 1935, lupaamalla jokaiselle 21 v. täyttyneelle $25.00 "divitenttiä" kuukaudessa. Lupausta ei tietenkään voitu täyttää. Lupauksen jälkeen Albertassa löydettiin suunnattomat öljy- ja kaasukentät, joista hallitus hyötyi myymällä öljy-kaasukenttiä sekä "rojaltista", saaden satoja miljoonia. Viitisen vuotta sitten hallitus antoi kahtena vuonna $20.00 — $17.00 "vuosidivententtiä" "Divitenttin" yleissumma oli yksitoistamiljoonaa dollaria kumpanakin vuonna. Maakunnan asukkaat alkoivat protesteeraamaan sellaista anteliaisuutta vastaan, selittämällä: Annetut dollarit eivät hyödytä — eivät suuresti kaan paranna edes köyhien taloudellista tilannetta. Parempi kun ne miljoonat käytetään hyödyllisemmin. Esimerkiksi rakentamalla vanhainkoteja. Hallitus ottikin kehotuksen huomioon ja niin rakennettiin 36 kotia entisten lisäksi ympäri Albertaa.

Kodit rakennettiin asunto-olovaatimuksien mukaiset. Valoisat, tilavat ja käytännölliset. Paikka valitessa valittiin mahdollisimman viihtyisä ja rauhallinen paikka. (Ei valittu jotain mäen laitaa.) Kodit rakennettiin silmälläpitäen rauhallisuutta, ulommaksi vilkkaasta liikenteestä, joten koti oli todellinen LEPOKOTI.

Näissä kodeissa on sairashuollon suorittanut "meitren" — johtajatar — ja hän asuu kodissa antaen palvelustaan yöllä sekä päivällä. Ruoka kodeissa on hyvää. (Pöydässä on hedelmiä ja kananmuniakin saa useamman kuin yhden viikossa.) Välipalaa, valinnallisesti saa joko maitoa, teetä, kahvia tai suklaata leivosten kanssa. Vielä illallakin klo kahdeksan aikana tarjoillaan samanlaisia annoksia kuin puolisen ja illallisen väliaikanakin. Maksu näissä kodeissa on ollut $60.00 kuukaudelta.

Vanhain lepokoteja ovat yksityisetkin perustaneet; tietenkin voittoilumielessä. Olen nähnyt yksityisyrittelijäin vanhain koteja "Vallojssa", jotka ovat työläisiä varten, mutta niissä köyhyys juoruaa heti sisään astuessa. Niissä kun pienen eläkkeen turvissa eletään, niin toisin ei voi ollakaan.

* * *

Jossain myöskin on olemassa tai aiotaan perustaa jonkulaisia "jäsenyhdistyslepokoteja". Onko sellaisilla tulevaisuutta? Tuskin. Tällaisten kotien rakentaminen vaatii rutkasti dollareita ja niin ollen joudutaan pankeilta lainaamaan ja jo yksistään koron maksamiseksi pitää asukasten suolivyötä kiristää, voittoilla samaten kuin yksityisyrittelijätkin. Sellaisilla jäsenyhdistyslepokodeilla ei ole tulevaisuutta. Ensinnäkin työläisten joukkovaatimukset tulevat painostamaan hallituksiaan sosiaalisen huollon parantamiseksi, mukaanluettuna lepokotien rakentamiseen. Ja toisin ei voi ollakaan. Hallituksille kuuluu sosiaalinen huolto; vanhusten elämän turvaaminen .

Vielä lisäksi "Yksilöyrittelijäin lepokodeissa luonnollisesti synnyttää kitkaa määräämisvalta, myöskin jäsenkodeissa. Sen sijaan hallituksien laittamissa kodeissa hallitus huoltaa, velvoittaa johtotoimessa olevia — paikallista johtokuntaakin palvelemaan kodin asukkaita. Johtokunta, johtajatar, eivät saa olla yltiöpäitä; yksin oikeutettuja määrääjiä. Kodin asukkailta kysellään heidän tarpeitaan tyytyväisyyttä ja niin pois päin. — Agri.

Loppu

Professori, tri L. A. Puntila:

Suomalais-venäläis suhteet vuodesta 1945 lähtien

Canadassa ja viimeksi Yhdysvalloissa vieraillut professori, tri L. A. Puntila piti New Yorkissa maanantaina, elokuun 31 pnä puheen otsikossa mainitusta aiheesta: "Suomalais-venäläiset suhteet vuodesta 1945 lähtien".

Vaikka emme haluakaan allekirjoittaa kaikkea sitä, mitä professori Puntila paikoin melko subjektiivisessa ja oikeistovoittoisessa puheessaan esittää, niin meidän mielestämme se on kuitenkin ajankohtainen "neuvo" ja opetuskin niille kansalaispiireillemme täällä Canadassa ja Yhdysvalloissa, jotka eivät ole kyenneet näkemään tai eivät ole rohjenneet itselleen tunnustaa niitä suuria muutoksia, mistä professori Puntila puhuu, muutoksia, jotka ovat parantaneet sanomattoman paljon Suomen ja Neuvostoliiton välisiä suhteita kummankin maan ja erikoisesti pienen Suomen eduksi. Julkaisemme oheellisena mahdollisimman vähän lyhennettynä Washingtonissa olevan Suomen suurlähetystön meille hyväntahtoisesti varaaman prof. Puntilan puheen.

Puheensa alkuosassa prof. Puntila käsittelee 1800-luvun tapahtumia ja erikoisesti Ruotsin suuruuden sekä sitä seuranneen tsaarienaikaisen Venäjän nousun kautta ja niiden vaikutusta Suomeen, sekä kansainvälisen työväenliikkeen rauhantoiminnan heikkoutta ja Suomen 30-luvun tapausten merkitystä Suomen itsenäistymispyrkimystä ja Venäjän vallankumouksen merkitystä siihen. Sitten hän siirtyy käsittelemään "Paasikiven linjan" olemusta seuraavasti:

Tästä historian antamasta kokemuksesta lähti 2. maailmansodan jälkeisen Suomen johtavan valtiomiehen J. K. Paasikiven ajattelu. Hän katsoi, että Neuvostoliiton intressi Suomen suunnalla ei ollut aatteellinen, maailman vallankumoukseen tähtäävä vaan sotilaallinen. Paasikivihän oli jo Neuvostoliiton kanssa syksyllä 1939 käytyjä neuvotteluja käytäessä ollut valmis huomattaviin alueluovutuksiin Neuvostoliiton turvallisuusnäkökohtien vaarinottamiseksi. Neuvostoliiton kohottua 2. maailmansodan jälkeen maailmanvallaksi Suomen ulkopolitiikkaa johtanut Paasikivi toteutti tätä peruskatsomustaan. Hän otti varteen voimasuhteet, mutta piti tiukasti kiinni siitä, että Suomi suvereenisena valtiona oli tasaveroinen neuvottelukumppani eikä suinkaan tinkinyt sen paremmin kuin muutkaan Suomen valtion johdossa olleet poliitikot länsimais-demokraattisesta ajattelutavastaan. Neuvostoliiton intressin ollessa Paasikiven käsityksen mukaan vain turvallisuuspoliittinen, Suomen oli vastaisuudessa niin ulkopolitiikkaansa hoidettava, että se pysyisi suurvaltaselkkausten ulkopuolella, että itäinen naapuri voisi luottaa Suomen rauhantahtoon ja siihen, ettei Suomi antaisi aluettaan Neuvostoliittoon mahdollisesti tapahtuvan hyökkäyksen tukialueeksi vaan torjuisi jokaisen yrityksenkin. Paljon keskustelua aiheuttanut vuoden 1948 Suomen ja Neuvostoliiton välillä solmittu ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimus rakentui juuri tälle pohjalle. Kaksi tasaveroista, suvereenista valtiota sitoutuivat siinä kunnioittamaan toistensa itsemääräämisoikeutta ja olemaan puuttumatta toistensa sisäisiin asioihin. Mutta edellä mainitun sotatapauksen varalta Suomi sitoutui torjumaan hyökkäyksen omin voimin ja vain tarpeen vaatiessa turvautumaan Neuvostoliiton apuun. Tämä sopimus on ollut voimassa 16 vuotta. Se yhdessä v. 1947 Pariisissa solmitun rauhansopimuksen ja Suomen noudattaman johdonmukaisen ulkopolitiikan kanssa on ollut Suomen ja Neuvostoliiton välisten suhteiden pohjana.

Tämä ei kuitenkaan ole estänyt yleisen maailmantilanteen vaikutuksen heijastumista Suomen ja Neuvostoliiton välisissä suhteissa. Suomi on eräänlainen ei kenenkään maa kahden voimaryhmittymän välillä, ja niin kauan kun Neuvostoliiton poliittinen ja sotilaallinen johto epäili Suomen päättäväisyyttä ja kykyä torjua alueeseensa kohdistuneet aseelliset loukkaukset, Neu-

Prof. tri L. A. Puntila, joka on julkaissut tutkimuksia mm. Suomen kansallisten liikkeiden historiasta ja yleisen mielipiteen syntymisestä ja kehityksestä. Hän on ollut myös Suomen kulttuurielämässä hyvin näkyvällä paikalla. Prof. Puntila on toiminut Suomen valtion tiedoituslaitoksen johdossa ja pääministerin sihteerinä sotavuosina 1939—43.

★

vostoliitto on ollut varuillaan. Se oli välirauhan sopimuksessa syyskuussa 1944 vaatinut tukikohdakseen 50 vuodeksi Helsingin lähellä sijaitsevan Porkkalan alueen valvoakseen, että Suomi noudatti sitoumuksiaan. Kun Paasikiven johtama Suomen ulkopolitiikka oli osoittautunut johdonmukaiseksi ja puolueettomuutta ylläpitävää vastasi Neuvostoliiton turvallisuuspoliittisia näkökohtia ja kun suhteet olivat vakiintuneet juuri mainitun ystävyys- ja avunantosopimuksen pohjalla, Neuvostoliitto katsoi voivansa v. 1955 luopua Porkkalasta.

Tämän vuokra-alueen luovutuksen yhtetydessä ja sen jälkeen Suomen ja Neuvostoliiton välisten suhteiden liittyminen suurpolitiikkaan kävi eräällä lailla ilmi. Neuvostoliitto oli 2. maailmansodan päätyttyä ja kylmän sodan v. 1947 alettua korostanut koeksistenssipolitiikan merkitystä ja esittänyt Neuvostoliiton ja Suomen suhteet esimerkkinä rauhallisen rinnakkainolon menestyksellisyydestä. Suomi oli koeksistenssipolitiikan näyteikkuna. Porkkalasta luovuttuaan Neuvostoliitto useasti muistutti erityisesti Yhdysvaltoja tämän toimenpiteen esimerkillisyydestä: senkin olisi samalla tavalla luovuttava vieraalla maaperällä olevista tukikohdistaan.

Mutta eräät maailman politiikan vaihtelut ovat sittenkin heijastuneet Suomen ja Neuvostoliiton suhteissa. Ellei koko maailmaa käsittävän suursodan uhka ole olemassa — kuten esim. Kuuban kriisissä syksyllä 1962 — niin Suomen ja Neuvostoliiton suhteisiin eivät suinkaan Euroopan ulkopuoliset jännitystilat ole vaikuttaneet. Korean sota käytiin, ilman että se olisi merkinnyt muutosta Pohjois-Euroopassa, samoin Kiinan ja Yhdysvaltojen välien kärjistyminen. Joku Suezin kriisi järkytti suurvaltadiplomatiaa, mutta ei tuntunut Suomen ja Neuvostoliiton suhteissa. Sen sijaan jo Unkarin kansannousulla v. 1956 oli tiettyjä vaikutuksia myöskin pohjoismaihin. Sen edellää käytiin keskustelua Tanskan ja Norjan liittymisestä koeksistenssipolitiikkaan, ja näissä maissa oli kannatusta Natoon kuulumisen tarkistamisella.

Ratkaisematon Saksan kysymys ja varsinkin sen huipentuma Berliinin kysymys on sen sijaan kaiken aikaa tuntunut Suomen ja Neuvostoliiton suhteissa. Kun Neuvostoliiton johto 1950-luvun lopusta lähtien ryhtyi vaatimaan Länsi-Berliinin muuttamista vapaakaupungiksi ja Saksan demokraattisen tasavallan itsenäisyyden tunnustamista ja kun länsivallat torjuivat molemmat vaatimukset, niin maailman tilanne kärjistyi siksi lähellä Suomea, että Suomen ja Neuvostoliiton suhteissa tapahtui häiriintymistä.

"YÖHALLOJA"

Suomen ja Neuvostoliiton suhteissa on ollut kaksi vaikeata perättäistä kriisiä: vuoden 1958 syksystä seuraavaan vuoden alkuun sekä n.s. noottikriisi marraskuussa 1961. Kun niiden suhteen on ulko*maillakin esiintynyt monenlaisia* tulkintoja, on niihin aivan erikoista huomiota kiinnitettävä. Tapahtumat ovat niin läheisiä, ettei historialliseen käsittelyyn ole vielä mahdollisuutta. Sen vuoksi siteeraankin esitelmiä, jotka pidin kummankin kriisin ollessa "kuumimmillaan".

Joulukuun 1. päivänä 1958 käsittelin senhetkisiä Neuvostoliiton ja Suomen suhteita. Asemamme on valtiollisten etujemme, maantieteellisen sijaintimme, historiamme ja sopimuksiemme määräämä. Suhteissamme Neuvostoliittoon täytyy molemminpuolisen luottamuksen säilyä ja lujittua. Emme saa kääntyä joka tuulen mukaan, lausuin silloin ja jatkoin:

"Maailma on viime kesän jälkeen kulkenut kriisistä kriisiin, ja olemme nyt seuraamassa Berliinin tapahtumien kehitystä. Ellei Hrushtshevin antama kuuden kuukauden määräaika ole poliittista harhauttamista, olemme ensi keväänä ilmeisestikin tähänastisista jännitystilanteista kiihkeimmän keskellä.

Nämä tapahtumat heijastavat suurvaltojen ristiriitojen sovittamatomuutta, mutta jälleen myöskin sitä, kuinka moninaisin keinoin pyritään vaikuttamaan maailman yleiseen mielipiteeseen: sekä lupauksin että uhkauksin. Neuvostoliiton politiikka on saanut kiinteyttä sekä sen tekniikan saavutuksista että ennen kaikkea monipäisen johdon vaihtumisesta yhden tahdon määrättäväksi. Neuvostoliiton politiikka on tällä hetkellä pääministeri Hrushtshevin politiikkaa. Hänhän edusti ns. kollektiivisen johdon aikana sovittelevampaa kantaa kuin esim. aikanaan Stalin, mutta on — koettuaan tällä tiellä monia vastoinkäymisiä — omaksunut selvästi kovemmat otteet yleensä. Neuvostoliiton rauhallisen rinnakkaiselon politiikassa on Suomelle ollut erityisen merkityksellinen sen pyrkimys laajentaa rinnakkaiselon piiriä koskemaan muitakin pohjoismaita. Sitä on meillä tervehditty tyydytyksellä ja vastaavasti huolestuneina havaittu näiden pyrkimysten parin viimeisen vuoden aikana kohdanneen Skandinavian taholta kylmäkiskoisuutta. Tanska ja Norja eivät ole loitonneet Atlantin liitosta ja sitähän Neuvostoliitto on pitänyt eräänä koeksistenssin politiikan tavoitteena. Ruotsi on tosin jatkanut perinteellistä puolueettomuuttaan, mutta sen yleinen mielipide on esiintynyt jyrkästi Neuvostoliitonvastaisena, joten senkään suhteen rauhallisen rinnakkaiselon politiikalla ei ole ollut menestystä."

"Suomen ja Neuvostoliiton suhteiden kehitystä tarkasteltaessa on otettava lähtökohdaksi viimekesäiset — siis vuoden 1958 — tapahtumat", jatkoin esitelmässäni. "Valtaka hallituksen johtavatkin ulkopolitiikkaa kylmän laskelmallisesti vain maansa edut huomioon ottaen, kulkee sen rinnalla kaikissa maissa tunne- ja aatepohjainen yleisen mielipiteen muokkaus ja muodostuminen. Ero yhdenpuolueen maiden ja demokratioiden välillä on siinä, että jälkimmäisessä kirjoitetaan vapaasti, ottamatta usein muuta huomioon kuin sananvapauteen sisältyvät oikeudet, edellisissä lehdet eivät aina ole hallituksen välittömässä valvonnassa mutta eivät missään tapauksessa kirjoita sellaista, joka on vastoin virallista ulkopolitiikkaa."

Syksyn 1958 kuluessa neuvostodiplomatia loukkaamatta kansainvälistä käytäntöä — pelkällä passiivisuudellaan saattoi maiden väliset suhteet "seisovaan veteen". Se vetosi kauppasopimuksiin ja katsoi nimenomaiseksi tahdonilmaisuksi, siis poikkeamiseksi aikaisemmasta ulkopolitiikasta, sen, ettei Suomi voinut tuoda Neuvostoliitosta sopimuksen mukaisia tavaramääriä eikä käyttänyt hyväkseen esim. Neuvostoliiton tarjoamaa lainaa.

Jatkoin esitelmässäni joulukuun 1 p. 1958:

"Ulkomaankaupan tultua tiettyjen valuuttamäärien osalta vapaaksi kysyntä hakeutui markkinoille, joista tavara on edullisimmin saatavissa, ja mitä tulee investointeihin, joihin Neuvostoliiton tarjoamaa lainaa voidaan käyttää, sellaisten suunnittelu kestää meikäläisissä oloissa vähintään vuoden, suurten suunnitelmien ollessa kysymyksessä useampiakin. Paasikiven linjan mukainen ulkopolitiikka on siinä määrin vakiintunut, että siitä poikkeaminen osoittaisi kansainvälisen tilanteen tuntemattomuutta tai piittaamattomuutta poliittisista sopimuksistamme. Eikä sellaista tietämättömyyttä eikä vastuuttomuutta ole Suomessa ilmennyt eikä missään tapauksessa hallitustasolla.

Politiikassa on tosiasiat tunnustettava. Neuvostoliiton ja Suomen suhteissa on häiriötila. Se on tosiasia. Sen korjaaminen on kansallisten etujemme sanelema. Mutta tosiasia on myöskin, että hallituksen eroaminen ulkopoliittisista syistä merkitsee itsemääräämisen kaventamista ja voi muodostua kansallisten elinetujemme vastaiseksi. Näiden selvästi ristiriitaisten tosiasioiden puristuksessa on linjamme löydettävä, henkilökohtaiset vastenmielisyydet ja annetut iskut unohtaen, mahdollisimman suureen yksimielisyyteen pyrkien."

Näin esittelin tilannetta joulukuun 1 pnä 1958, juuri ennen hallituksen eroamista. Sitä seuranneina hallituskriisin viikkoina ei kyetty saavuttamaan odottamaani yksimielisyyttä ratkaisun suhteen. Ajauduttiin maalaisliiton vähemmistöhallitukseen. Suomen ja Neuvostoliiton suhteet palautuivat normaaleiksi presidentti Urho Kekkosen tavattua yksityisluontoiseksi sanotun käyn-

(Jatkuu sivulla 4)

SYNTYMÄPÄIVIÄ

Heikki Ellmen, Whitefish, Ont., täyttää perjantaina, syyskuun 4 päivänä 73 vuotta.

Jalmari Tähti, Toronto, Ont., täyttää perjantaina, syyskuun 4 pnä 73 vuotta.

Helga Piesanen, Kirkland Lake, Ont., täyttää lauantaina, syyskuun 5 pnä 74 vuotta.

John Mäkikangas, South Porcupine, Ont., täyttää lauantaina, syyskuun 5 pnä 74 vuotta.

Yhdymme sukulaisten ja tuttavain onnentoivotuksiin.

PÄIVÄN PAKINA

PROF. PUNTILAN PUHEESTA

Puheittenkin arvo ja merkitys vaihtelee vississä määrin sillä perusteella, missä ja milloin ne pidetään.

Tämä pätee käsittääksemme myös prof. L. A. Puntilan New Yorkin puheen tiimoilta, minkä julkaistaan tämänpäiväisessä lehdessämme — ja mihin tutustumista suosittelemme kaikille täkäläisille kansalaisillemme.

"Arvojen vaihtumisella" tarkoitamme pääasiassa tätä: Jos professori Puntila olisi pitänyt tämän esitelmänsä Suomessa, sitä pidettäisiin siellä melko oikeistolaisena sellaisena. Varmuudella saisimme olettaa, että työväenpiireissä siihen suhtauduttaisiin melkoisin varauksin, jotavastoin porvarilehdistö antaisi sille avokätisesti palstatilaa.

Mutta täällä Canadassa ja Yhdysvalloissa tämä professori Puntilan puhe tuntuu miltei "vallankumoukselliselta rienaukselta" kun muistamme, että hän puhui ennenkaikkea niille oikeistopiireillemme, jotka eivät ole mitään oppineet eivätkä mitään unhoittaneet.

Tästä myös johtuu, että esimerkiksi meidän lehtemme, joka ei suinkaan halua allekirjoittaa kaikkea sitä mitä prof. Puntila sanoo, julkaisee nyt hänen puheensa asiallisesti puhuen alusta loppuun asti.

Nähtäväksi jää, missä määrin oikeistopiiriemme lehdet katsovat sopivaksi hänen puheensa julkaisemisen? Toivotaan nyt kuitenkin, että esimerkiksi Toronton Vapaa Sana, joka tapiseerasi viikkokaupalla palstojaan Junnilan surullisen kuuluisalla "noottikriisillä", antaisi nyt lukijainsa nähdä ja lukea mitä on asiasta sanottavana prof. Puntilalla.

Emme sano tätä siksi, että prof. Puntilan selostus "noottikriisistä" olisi mielestämme tyhjentävä — kaukana siitä — mutta mainitsimme Junnilan noottikriisijutun julkaisemisesta todistaaksemme sen, mitä ylempänä sanoimme prof. Puntilan puheen "vallankumouksellisestsa" sävystä täällä.

Olkoon meistä myös kaukana yritys panna mitään prof. Puntilan puheen rivien väliin.

Meidän mielestämme on nimittäin samantekevää, tuliko prof. Puntila tänne "ilman aikojaan" tällaisia puheita pitämään, vai onko hänen erikoistehtävänään opettaa ja nuhdella Helsingille poliittisesti mieleisiä piirejämme, jotka ovat täällä niin pahasti munanneet itsensä, mikäli on puhe Suomen nykyisen puolueettomuuspolitiikan selittämisestä ja tulkitsemisesta.

Voimme kuitenkin nähdä henkemme silmin sen kiusallisen tilanteen, mihin Helsingin vissit silmäntekevät sedät ja tädit ovat toistamiseen joutuneet lukiessaan lempilapsiensa täkäläisten lehtien "ryssittelyä", ja muita "silmien väliin" nuotilla kirjoitettuja n e u v o s t o liittovastaisia parjauksia ikäänkuin toista maailmansotaa ei olisi ollutkaan, ja ikäänkuin Suomineito eläisi vielä lapualaishurmiossa 30-luvulla!

Kokemuksesta tiedetään, että mikään ei ole niin harmillista kuin se, että omat mukulat tekevät tyhmyyksiä, ja juuri tältä kohdin ovat oikeistopiirimme esiintyneet tuhlaajapoikaakin kehnommalla tavalla, mikäli halutaan asiaa katsella esim. virallisen Suomen kannalta, joka tuntee ja osoittaa kaikesta huolimatta jatkuvaa veljeyttä näihin oikeistopiireihimme — niin ihmeellistä kuin se onkin.

Kuten sanottu, me emme tiedä, eikä se meitä liikutakaan, onko prof. Puntila saanut tai ei tehtäväkseen opettaa ja neuvoa näitä oikeistopiirejämme.

Pääasia on mielestämme se, että prof. Puntila sanoo joko tarkoituksellisesti tai sattumoisin, että ottakaa nyt rakkaat kakarat lusikka kauniimpaan käteen ja ruvetkaa katselemaan maailmaa, ja erikoisesti Suomea sellaisena kuin se todellisuudessa on, elämättä kauempaa ikuisuuteen menneen menneisyyden hurmassa. —

Kuten arvoisa lukija huomaa, prof. Puntilaa ei vaivaa lainkaan alemmuustunne eikä liiallinen vaatimattomuuskaan. Hän saattaa vaivatta lainata värsyn tai parin omasta poliittisesta laulustaan. Niinpä hänen asetelmansa mukaan oli ensin Paasikivi, sitten prof. Puntila, sitten pitkä välimatka ja vasta sitten joku Kekkonen ja muut, mutta Suomen varsinaisella kansalla ei näytä olevan osaa eikä arpaa koko asiassa. Seurauksena tietenkin on, että Suomen Neuvostoliiton suhteita sävyttää hänen puheessaan äärettömän voimakkaasti professori Puntilan poliittinen minä. Se ei puheen laatua paranna.

Mutta siitä huolimatta, ja osittain senkin vuoksi suosittelemme, kuten sanottu, prof. Puntilan puhetta kaikkien täkäläisten kansalaistemme luettavaksi ja tutkittavaksi.

— Känsäkoura.

Urheilua

Elviira Ozolina keihästä 61.38 ME, Valeri hävisi

Moskova. — Elvira Ozolina saavutti uuden maailmanennätyksen naisten keihäässä Neuvostoliiton mestaruuskilpailuissa Kievissä viime viikon torstaina. Tulos on 61.38 eli lähes kaksi metriä hänen nimissään olevaa entistä maailmanennätystä parempi. Entinen ennätys on 59.78.

Valeri Brumel tapasi perjantaina ylittäjän voittajansa Kievin stadionilla Neuvostoliiton mestaruuskilpailuissa Robert Shavlakadzessa, joka hyppäsi oman ja Grausian ennätyksen 217. Brumel selvitti saman korkeuden, mutta hänellä oli yrityksiä enemmän kuin Shavlakadzella.

Moukarinheitossa Juri Bakarinov saavutti uuden Neuvostoliiton ennätyksen 69.55 ja naisten 80 metrin aidoissa Irina Press sivusi maailmanennätystä tuloksellaan 10.5.

TULOKSIA

Moukari: 1) Juri Bakarinov 69.55 2) Juri Nikulin 66.75 3) Vasili Rudenkov 65.69.

100 m: 1)Nikolai Politiko 10,2, 2) Edvin Ozolin 10,3, 3) Amin Tujakov 10,3.

Keihäs: 1) Janis Lusis 79.85, 2) Vladimir Kuznetsov 77.75, 3) Viktor Ovitsinnikov 74.85.

110 m aidat: 1) Anatol Mihailov 13,8, 2) Aleksander Tsitsjakov 14,0, 3) Vladimir Kontrajev 14,0.

Naisten 80 m aidat: 1) Irina Press 10,5, 2) Galina Bystrova 10,7, 3) Rimma Larionova 10,7.

Korkeus 1) Robert Shavlakadze 217, 2) Valeri Brumel 217, 3) Valeri Skvortsov 211.

Gregor perhosteli uuden EE:n 58,3

Berliini. — Itäsaksalainen Horst-Günther Gregor paransi 100 metrin perhosuinnin Euroopan ennätystä kahdella sekunnin kymmenesosalla saavuttaen ajan 59,3 Magdeburgissa viime viikolla pidetyissä uintikilpailuissa.

Entinen ennätys 59,5 oli hollantilaisen Jan Jiskootin hallussa ja se oli saavutettu syyskuussa vuonna 1962.

Green 3.59,2

Blackburn. — 21-vuotias englantilainen Andre Green saavutti maililla ajan 3.59,2 Blackburnissa viime viikolla. Hän on kolmas englantilainen, joka tänä vuonna on juossut mailin alle 4 minuuttia. Toiseksi tuli entinen mailin MM-mies Derek Ibbotsen ajalla 4.00,4.

TILATKAA

PUNALIPPU

$1.00 VUOSIKERTA

PUNALIPPU on Neuvosto-Karjalan Kirjailijaliiton kaunokirjallinen julkaisu, aikakauden seuraava virkeä kulttuurilehti, sillä on hyvä avustajakunta ja laaja lukijapiiri Neuvostoliitossa ja ulkomailla. Se ilmestyy suomen kielellä kuusi kertaa vuodessa, 128 sivuisena ja runsaasti kuvitettuna.

PUNALIPUSSA julkaistaan Karjalan kirjailijain teoksia, proosaa ja runoutta sekä suomennoksia neuvostokirjallisuudesta. Lehti tarjoaa lukijoilleen novelleja ja kertomuksia, runoja, näytelmiä, kuvauksia, muistelmia, ja kirjoitelmia, reportaasheja, kirjaesityksiä ja arvosteluja.

TILATKAA

NEUVOSTOLIITTO

Kerran kuukaudessa ilmestyvä kuvalehti. Tilaushinta:

$2.50 VUOSIKERTA

Tämä julkaisu esittelee Neuvostoliiton näkökulmia kansainvälisistä asioista; sen kirjeenvaihtajistoon kuuluu julkisuustoimien johtajia, tiedemiehiä ja kirjailijoita, jotka ilmaisevat omat mielipiteensä päivänpolttavista ongelmista. Siitä löytyy laajoja reportteja maan ekonomiasta, tieteestä, kulttuurista, taiteesta, kasvatustyöstä, urheilusta, työntekijöistä sekä Neuvostoliiton elämän muilta aloilta.

Julkaisu käsittää 56 suurikokoista sivua, runsas ja erinomainen kuvitus.

Tilatkaa osoitteella:

Vapaus Publishing Company Limited

BOX 69, SUDBURY, ONTARIO

Algeriasta 98 osanottajaa

Tokio. — Algeria ilmoittautui viime perjantaina Tokion olympialaisiin ja osanottajamaiden lukumäärä on tämän jälkeen 96.

Ilmoittautumisaika oli päättynyt 11 päivää aikaisemmin mutta järjestelykomitea hyväksyi Algerian ilmoittautumisen, koska maa on jo aikaisemmin esittänyt toivomuksensa osallistua kisoihin. Algeria lähettää voimistelujoukkueen.

—•—

Preussger ylitti 515

Leipzig. — Itä-Saksan Manfred Preussger teki viime torstaina uuden Euroopan ennätyksen 515 seiväshyppyssä Leipzigissä.

Preussger ylitti 515 kolmannella yrityksellään ja paransi siten entistä ennätystä 511, joka oli Länsi-Saksan Wolfgang Reinhardtin nimissä.

—•—

Nikula 480, Nevala 75.15

Kuopio. — Viisituhatta katselijaa seurasi viime perjantai-iltana Väinölänniemen kansainvälisiä yleisurheilukisoja Kuopiossa väinölänniemen urheilukentällä. Kolmesta Tokioon jo valituista urheilijasta ei kukaan ilahduttanut tuloksellaan. Pentti Nikula voitti seiväskilpailun tuloksella 480. Jorma Kinnunen voitti keihäskilvan Väinö Kuisman tulosten ollessa 78.68 ja 77.85. Ylläolys oli kuitenkin se, että Tokioon valittu Peuli Nevala jäi kolmanneksi vaatimattomalla tuloksella 75.15.

2. Ganefo-kisat Kairossa v. 1967

Djakarta. — Uusien nousevien voimien urheilujärjestö Ganefo on päättänyt toimeenpanevan komitean kokouksessa Djakartassa ja antanut julkilausuman, jossa se paheksuu m.m. niitä toimenpiteitä, joihin kaksi kansainvälistä yleisurheilujärjestöä, Kansainvälinen uimaliitto ja Kansainvälinen yleisurheiluliitto ovat ryhtyneet viime vuoden syksyllä. Djakartassa pidettyjen Ganefo-kisojen osanottajia vastaan. Ganefo-järjestön toimeenpaneva komitea vaatii näitä liittoja nopeasti kumoamaan epäoikeudenmukaiset ja epärehdit toimenpiteet.

Ganefo-järjestön toimeenpanevan komitean kokoukseen ottivat osaa edustajat Indonesiasta, Ceylonista, Kambodzhasta, Guineasta, Irakista Kuubasta, Kiinasta, Meksikosta, Neuvostoliitosta, Yhdistyneestä Arabitasavallasta, Vietnamin demokraattisesta tasavallasta ja Jugoslaviasta. Kokouspaikkaa julistivat niiden 48 maan liput, jotka ottivat osaa ensimmäisissä Ganefo-kisoissa viime syksynä.

Kokouksessa selosti seuraavien Ganefo-kisojen suunnitelmaa ja järjestelyä Yhdistyneen Arabitasavallan edustaja. Toiset Ganefo-kisat pidetään Kairossa vuonna 1967 ja kokous päätti laajentaa jäsenmäärää viidellä niin, että Kairossa pidettävissä kisoissa kilpaillaan 25 eri lajissa. Toimeenpaneva komitea päätti yksimielisesti perustaa Ganefo-kisojen pysyvän sihteeristön Djakartaan ja nimetä sille indonesialaisen pääsihteerin.

1,500 afrikkalaista pidätettiin Etelä-Rhodesiassa

Nairobi, Kenia. — Zimbabwen Afrikan Kansallisen Unionin sihteeri-rahastonhoitaja Nathan Shamuyariri ilmoitti eilen, että eilen oli pidätetty noin 1,500 Etelä-Rhodesian afrikkalaista, joiden joukossa kirkonmiehiä ja kouluopettajia.

Hän sanoi, että pidätettyjen omaiset eivät tiedä mihin pidätetyt on kuljetettu. Tiedossa on vain se, että muutamat afrikkalaisten johtajat on kuljetettu Mozambuquen rajalle, missä on ollut jo aikaisemmin pidätettynä Afrikan kansallismielisten johtaja Joshua Nkomo.

Zimbabwen Afrikan Kansallinen Unioni on toinen niistä kansallismielisistä järjestöistä, joiden toiminta määrättiin lakkautettavaksi viime viikolla. Mainitun järjestön johdossa on pastori Ndabaninge Sithole.

Etelä-Rhodesian lain ja järjestyksen ministeri Desmond Lardner-Burke on syyttänyt, että lakkautettujen järjestöjen jäsenet olivat vastuussa viimeaikaisista levottomuuksissa maassa.

Avaruuden valloituksen muistomerkki

Moskova. — Moskovassa, pysyvän kansantalousnäyttelyn lähellä kohotettiin paikoilleen lähes sadan metrin korkuinen avaruusaluksen radan muotoinen ja suureen rakettiin huipentuva avaruuden valloittajien muistomerkki. Koko rakennelma painaa 250 tonnia.

Rakennelman yhteyteen tehdään m.m. muistomerkki avaruustieteen uranuurtajalle Konstantin Tsiolkovskille. Muistomerkin perustaan rakennetaan avaruustieteen museo.

Muistomerkki avataan yleisölle lokakuun 4. päivänä, jolloin tulee kuluneeksi 7 vuotta ensimmäisen maata kiertämään sputnikin avaruuteen lähettämisestä.

350 ihmistä pidätetty Philadelphian rotumellakoissa

Philadelphia. — Epävarmä rauhallisuus palasi tämän kaupungin neekeriväestön asuttamaan kaupunginosaan viikonvaihteessa vallinneiden levottomuuksien jälkeen, joiden yhteydessä rikottiin kauppojen ikkunoita ja ryöstettiin kauppoja. Vielä eilen aamulla tapahtui vähäisessä määrässä ikkunoiden rikkomisia ja muita levottomuuksia mutta poliisivirkailijain ilmoituksen mukaan tilanne oli kuitenkin kontrollissa tällä neljän neliömailin alueella.

Vielä eilen oli 1,500 poliisia alueella, jolla oli julistettu voimaan 24 tunnin kulkukielto.

Kaupungin pormestari H. J. Tate korosti eilen, että 24 tunnin kulkukielto, joka oli julistettu voimaan lauantaina, oli edelleenkin voimassa. Julistus annettiin v. 1850 hyväksytyn lain nojalla, millä voidaan kieltää ilman laillista syytä ulkona kulkeminen kahden vuoden vankeustuomion uhalla.

Tate ilmoitti sunnuntaina, noin 50 tuntia sen jälkeen kun mellakointi oli alkanut, että noin 250 kauppaan oli murtauduttu ja yli 350 ihmistä pidätetty syytettynä erinäisistä lainrikkomuksista. Samalla hän ilmoitti, että 247 ihmistä oli loukkaantunut, heidän joukossaan 36 poliisia.

ARVAILI IKAA

Neiti: Äitini antaa minulle aina hyvän kirjan syntymäpäivälahjaksi.

Herra: Sittenhän neidillä onkin suuri ja hyvä kirjasto.

SUURIA HINNANKOROTUKSIA ASTUNEE VOIMAAN SUOMESSA

Helsinki. — Porvarien ikioma virkamieshallitus teki perjantaina useita kansan enemmistölle vahingollisia ratkaisuja, tiedotti Kansan Uutiset lehti lauantaina ja selitti:

Yhden ainoan päivän aikana tehdyt päätökset merkitsevät hälkäilemätöntä hyökkäystä vähävaraisten kansankerrosten elinehtoja vastaan. Hallituksen perjantainen ansiolista" muodostui seuraavaksi:

Hallitus teki maatalousasiassa päätöksen, jonka mukaan useiden elintarvikkeiden hinnat nousevat huomattavasti syyskuun alusta ja pienviljelijöille annetaan pienin lain sallima määrä pinta-alalisää.

— Hallitus päätti kaksinkertaistaa Avara-lainojen korot, mikä merkitsee ensi vuoden alusta jopa 15—20 "nousua asumiskustannuksiin.

— Hallitus korotti asutuslainojen korkoa yhdestä kolmeen prosenttiin, mikä merkitsee kovaa iskua taloudellisissa vaikeuksissa eläville asutustilallisille.

Päätöksen mukaan melkein kaikki maataloustuotteiden hinnat tulevat kohoamaan varsin huomattavasti Maidon nk. tavoitehinta kohoaa 2.08 pennillä ja vähittäismyyntihinta 3 pennillä, voin 52 pennillä ja margariinan 68 pennillä kilolta. Myös kaikkien viljatuotteiden hinnat kohoavat sillä leipäviljan nk. takuuhintaa viljelijöille korotetaan 6 pennillä kilo.

Sianlihan tavoitehintaa korotetaan 15 pennillä ja kananmunien tavoitehintaa 10 pennillä kilo. Näidenkin tuotteiden kuluttajahintojen korotus tulee olemaan edellä mainittuja määriä huomattavasti suurempi.

Valtion varoista pienitilaille maksettavaa pinaa-alalisää korotetaan vain suunnilleen sillä määrällä, jota hintatoimikunnan enemmistö esitti, eli 14.92 milj. markalla, vaikka vasemmistoryhmien ja pienviljelijäjärjestöjen esitys oli vähintään 46.2 milj. markkaa.

Hallituksen päätös sisältää myös määräyksen siitä, että öljyväkirehujen tuontimääriä vähennetään ja tuonti ohjataan suuressa määrin varastoihin kotimaisen kalliin rehun kaupaksi saannin edistämiseksi.

Yli kaksinkertaisiksi korotettiin vuosina 1949—1962 myönnettyjen Aravara-lainojen korot porvarillisen virkamieshallituksen perjantaina tekemällä päätöksellä.

Korkojen korotuksen tuotto vuodessa valtion kukkaroon arvioidaan yli 21 miljoonaksi markaksi.

Aravakiinteistöliitosta esitetyn arvion mukaan yhden prosentin nousu Arava-korossa merkitsee keskimäärin 5 prosentin nousua asumiskustannuksissa. Tämän mukaan esim. vuosina 1951—1955 lainoitetuissa Aravataloissa asumiskustannukset kohoavat 15—20 prosenttiin.

Hallitus valmistelee parhaillaan myös bensiinin hinnan korottamista 4 pennillä litra. Ainoana motiivina on lisätulojen saaminen valtiolle, kertoi eräs iltapäivälehti perjantaina. Bensiinin hinnankorotusesitys sisältyy tiettävästi hallituksen budjettiesitykseen, joka annetaan eduskunnalle syyskuun 8 pnä.

'Juudaksen palkka' ei tyydyttänyt

(Jatkoa sivulta 1)

kailijat vierailivat Ottawassa, niin he aina keskustelivat tämän radiomiehen kanssa.

Ratsupoliisien vakoilijana ollut MacDonald valittaa nyt, että hänet erotettiin toimestaan puolustusasetutkimuslaitoksella ilman selostusta siitä mistä syystä hänet pakotettiin jättämään toimensa v. 1961. Canadan kuninkaallinen ratsupoliisi oli hänen selostuksensa mukaan ilmoittanut hänelle myöhemmin, että hänet oli erotettu siitä syystä, että hän oli osallistunut erään 'ei-poliittisen" fasisminvastaisen järjestön toimintaan, mistä syystä katsottiin, että hän oli "turvallisuusriski".

Mr. MacDonald sanoi omana mielipiteenään, että erottaminen tapahtui mahdollisesti siitä syystä, että hän oli fasisminvastaisen järjestön toiminnan yhteydessä esiintynyt aika-ajoittain samalla puhujalavalla brittiläisten kommunistien kanssa.

Kun hän kielsi olevansa kommunisti, niin eräs kuninkaallisen ratsupoliisin virkailija oli sanonut hänelle, että hän voisi sen todistaa ryhtymällä vakoilemaan poliisilaitoksen hyväksi.

"Otin tarjouksen vastaan, sillä se näytti ainoalta mahdollisuudelta päästä vaaleanpunaisuudesta. Kymmenen ja puoli vuotta kestäneen Canadan kuninkaallisen ratsupoliisin hyväksi suorittamani työn jälkeen havaitsin, että vaaleanpunaisuus oli muuttunut kirkkaaksi punaisuudeksi. Vielä senkin jälkeen kun Canadan kommunistipuolueen taholta paljastettiin minut Canadan kuninkaallisen ratsupoliisin vakoilijana, sen enempää poliisilaitos kuin oikeusministerikään eivät ole puhdistaneet mainettani", sanoi MacDonald.

Hän sanoi palvelleensa maataan neljännen osan eliniästään ja että nyt hän ei tyydy oikeusministeriön hänelle heittämiin muruihin, vaan vaatii koko leivän — maineensa puhdistamisen.

Toiveita Canadan ja N-liiton välisen kaupan lisääntymisestä

(Jatkoa sivulta 1)

jankasvattajat lahjoittivat Neuvostoliitolle kolme Holstein-rotuista maitolehmää siinä mielessä, että tämä voisi johtaa suurempiin neuvostoliittolaisiin canadalaisen rotukarjan tilauksiin.

Kauppavaltuuskunnan ilmoitetaan olevan valmis tilaamaan canadalaisilta karjankasvattajilta myös rotukarjaa ja sikoja sekä siipikarjaa.

Tänä vuonna canadalaisille tuottajille annettava tilaus ei suinkaan ole ensimmäinen. Sitten vuoden 1961 Neuvostoliitto on käyttänyt noin $1 miljoonan ostaakseen Canadasta puhdasrotuista nautakarjaa ja sikoja.

Neuvostoliittolaiset ovat ostaneet tätä karjaa etupäässä Albertasta siinä mielessä, että siellä kasvatetut rotu on helpommin sopeutuvainen myös laajoilla alueilla Neuvostoliitossa vallitseviin samanlaisiin ilmasto- ja laidunolosuhteisiin.

Neuvostoliittolainen maatalousministeri sanoi olevansa vakuutettu, että kauppavaltuuskunnan vierailusta Canadaan tulee olemaan hyötyä molemmille maille ja että tämä vierailu voinee johtaa yhä ystävällisimpiin suhteisiin kahden maan välillä.

NELJÄSOSA KONGOSTA KAPINALLISTEN KÄSISSÄ

Leopoldville. — Kongon pääministeri Moise Tshombe väitti sunnuntaina, että hallituksen joukot olivat saman päivän aamuna uudelleen valloittaneet Itä-Kongossa sijaitsevan Albertvillen kaupungin ja että vasemmistolaiset joukot olivat joutuneet pakenemaan jättäen jälkeensä aseensa.

Miltään taholta ei olla kuitenkaan saatu mitään vahvistusta tälle tiedoitukselle.

Tämä oli jo toinen kerta viikon kuluessa, jolloin Tshombe oli ilmoittanut Tanganjikan järven rannalla Itä-Kongossa sijaitsevan tärkeän kaupungin uudelleen valloittamisesta hallituksen joukkojen toimesta. Kaupunki joutui Gaston Suomialotin johtamien kapinallisten joukkojjen valtaan jo viime kesäkuun puolivälissä.

Tshombe ilmoitti tästä väitetystä tapahtumasta pian sen jälkeen kun armeijan taholta oli ilmoitettu, että kapinalliset joukot olivat marssimassa etelästä käsin kohti Bukavun rajakaupunkia.

Tarkkailijat sanovat, että jos olisi totta jotta hallituksen joukot olisivat uudelleen valloittaneet tämän kaupungin niin se olisi suuri panos näiden aseman lujittamiseksi. Samalla huomioidaan, että kapinallisten hallussa on tällä hetkellä noin neljäsosa Kongon pinta-alasta.

Hallituspiireistä saapuneiden tietojen mukaan Albertvillessa olevat kapinalliset olivat joutuneet Leopoldvillen hallitukselle uskollisten joukkojen painostuksen alaiseksi jo enemmän kuin viikon aikana.

Viisi hallituksen palkkasoturia haavoittui viime torstaina Albertvillen lentokentän läheisyydessä ennenkuin heidän joukkonsa oli pakoitettu perääntymään.

Tshomben lausunnossa sanottiin, että hallituksen joukot, jotka hänen selostuksensa mukaan olivat uudelleen valloittaneeet Albertvillen. eivät olleet onnistuneet noin 12 mailia kaupungista sijaitsevan lentokentän haltuunsa ottamisyrityksissä.

Tshomben lausunnossa sanottiin, että kapinalliset olivat vapauttaneet 28 valkoihoista panttivankia hallituksen joukkojen painostuksen edessä. Vielä eilen ei ollut mitään tietoa noin 100 muun Albertvillessa olleen valkoihoisen henkilön kohtalosta.

U THANT KIELTÄYTYI AUTTAMASTA TSHOMBEA

Yhdistyneet Kansakunnat. — Yhdistyneissä Kansakunnissa olevat huomioitsijat ilmoittivat viikon lopulla, että pääsihteeri U Thant on kohteliaasti, mutta päättävästi kieltäytynyt antamasta poliittista apua Kongon pääministerille, Moise Tshombelle tämän taistelussa kapinallisia vastaan.

U Thant ei ole antanut tietoja viimeaikaisesta kirjeenvaihdosta Tshomben kanssa. Saatujen tietojen mukaan U Thant ja Tshombe ovat vaihtaneet kirjeitä äskettäin.

Vahvistamat omien tietojen mukaan Tshombe on pyytänyt U Thantia toimimaan henkilökohtaisena välittäjänä ja neuvottelemaan suoraan Brazzavillen hallituksen kanssa saadakseen sen lopettamaan tukensa Leopoldvillen kapinallisille.

Tietojen mukaan U Thant on vastannut Kongon pääministerille tämänlaisen poliittisen välitystehtävän ylittävän YKn pääsihteerin valtuudet.

YKn jäsenmaa, joka uskoo olevansa uhattuna toisen valtion taholta, voi tehdä valituksen turvallisuusneuvostolle, vastasi U Thant Tshombelle Keski-Afrikkaan, jossa piilisi se vaara, että Kongon kansa ja muiden Afrikan maiden kansat joutuisivat vedetyksi mukaan amerikkalaisten Etelä-Vietnamissa harjoittamaan sodan kaltaiseen kampanjaan. Lähtien suoranaisen sotilaallisen sekaantumisen tielle imperialistivallat eivät ainoastaan heitä avointa haastettaa Afrikan riippumattomille valtioille, vaan myös karkeasti polkevat kansainvälisen oikeuden normeja ja YKn peruskirjan pääperiaatteita.

Leopoldville. — Taistelut jatkuivat viime perjantaina Albertvillessä Gaston Soumialot'in johtamien kapinallisten tehdessä sitkeätä vastarintaa.

Kongon vasemmistolaisten johtaja Antoine Gizenga ilmoitti perjantaina yhdistyneen lumumbisti-nimisen uuden poliittisen puolueen perustamisesta ja syytti Belgiaa ja Yhdysvaltoja sotilaallisesta hyökkäyksestä Kongossa, ilmoitti uutistoimisto Reuter.

Gizenga, jota pidetään Kongon ensimmäisen pääministerin Patrice Lumumban poliittisena seuraajana, on oleskellut Leopoldvillessä heinäkuun 17 päivästä lähtien, jolloin hänet vapaudettiin kahden ja puolen vuoden vankilassa olon jälkeen.

Gizenga ilmoitti, että hänen puolueensa koostuu kongolaisista kansallismielisistä, jotka taistelevat täyden itsenäisyyden saamiseksi kolonialisteista ja imperialisteista.

NL LUPAA TUKEA

Moskova. — —Neuvostohallitus on jyrkästi tuominnut USAn ja Belgian aseellisen sekaantumisen Kongon sisäisiin asioihin. "Kongon kansalla on vilpittömiä ystäviä sekä Afrikassa että Afrikan ulkopuolella", jotka voivat antaa sille välttämätöntä tukea' sanotaan Tassin lausunnossa.

Yhdysvallat ja sen NATO-kumppanit ovat jo pitkän ajan yhdessä valmistautuneet aseelliseen sekaantumiseen Kongon asioihin. USAn apulaisulkoministeri Harrimanin vieraillessa Brysselissä keskusteltiin osien jaosta Amerikkalaisten ja belgialaisten kolonialistien välillä sanotaan lausunnossa.

Tass on valtuutettu ilmoittamaan, että neuvostohallitus tuomitsee jyrkästi USAn ja Belgian aseellisen sekaantumisen Kongon sisäisiin asioihin. Kongon muuttaminen siirtomaavaltojen sotilaalliseksi tukikohdaksi Afrikassa olisi vakavana uhkana monien Afrikan maiden riippumattomuudelle. Lisäksi Kongon sotilaallinen miehitys imperialistivaltojen toimesta loisi uuden sodanpesäkkeen

Strontiumia Englannissa

Lontoo. — Englantilaiset nauttivat viime vuonna juomavetensä mukana enemmän strontium 90:ää kuin koskaan aikaisemmin, kertoo virallinen tiedonanto äskettäin.

Tiedonannon mukaan tämä oli odotettavissa vuosina 1961 ja 1962 suoritettujen monien ydinkokeiden jälkeen. Strontium 90:n määrä tulee todennäköisesti olemaan yhtä korkea tänä vuonna.

Se saattaa vähentyä myöhemmin, koska ilmakehässä ei enää ole suoritettu ydinkokeita.

Kuten edellisinäkin vuosina, on juomavesi kuitenkin sisältänyt alle viisi prosenttia siitä strontium 90:n määrästä, minkä keskitason englantilaisen ruokavalio kokonaisuudessaan sisältää, sanotaan tiedonannossa.

PORT ARTHURIN KUULUMISIA

Port Arthur. — Muurarit, joiden edustatjana toimii Hod Carriers union paikallisosasto 607, voittivat 23 sentin palkankorotuksen ja palasivat töihin viime keskiviikkona, oltuaan lakossa toista viikkoa. Uusi työehtosopimus määrittelee 12 sentin palkankorotuksen elokuun 15 päivästä alkaen; 5 sentin lisäyksen toukokuun 1 p. 1965 ja 6 sentin lisäyksen marraskuun 1 p. 1965. Sopimus on kahdeksi vuodeksi ja päättyy toukokuussa 1966.

* * *

40 jalan korkuinen Public Utilities Commission-nimitaulu tilattiin pantavaksi sen oman rakennuksen etupuoleen. Kaupungin valtuusto oli sitä vastaan sen korkeuden vuoksi. Mutta PUC päätti että kun se on tilattu, niin sen sovittaminen jää valmistajille, joiden on sovitettava se säädöksien rajoihin.

* * *

Kun uusi rahtilaiva Saguenay saapui täällä Manitoba Pool elevaattori no. 3 vierelle ja otti lastin vehnää, niin selvesi että lasti käsitti yli 950,000 bushelia, eli 27,500 tonnia.

* * *

Rautamalmin vuotuinen lähetys viime viikolla ylitti 2 miljoonan tonnimäärän, eli tarkemmin nousi 2,056,871 tonnin.

Hulikaanien mellastava joukko kasvoi noin 40 henkeä käsittäväksi viime viikolla kaupungin keskeisessä Arthur ja Cumberland katujen risteyksessä mellastaen kello 1 aamuyöstä. Poliisituomari tuomitsi syyllisyytensä tunnustaneet maksamaan sakkoa $100 tai kahdeksi viikoksi vankilaan. Samalla annettiin varoitus, että jos tällainen uusiintuu, niin osallistujaat joutuvat vankilaan ja tuomiot jatkuvat.

* * *

Toisella viikolla vieraili täällä Scandinavian maiden teollisuusjohtajain joukkue, tutustuen teollisuustuotantoon vaikka ryhmän jäsenet olivat läheisemmin kiintyneet metsäteollisuuteen. Pienemmissä ryhmissä kävivät useilla ympäristön metsätyömailla. Joukkueeseen kuului 13 suomalaistakin.

* * *

Arvelun mukaan kellarista alkunsa saanut tuli tuhosi vanhan Fort Frances-hotellin viime viikon maanantaina Fort Francesin kauppalassa. Tulipalosta annettiin hälyytys varhain aamuyöstä, niin 40 vierasta pakeni rakennuksesta rauhallisesti. He joutuivat kuitenkin jättämään päällysvaatteitaan ja tavaroitaan. Yksi vakituinen asukas jouduttiin viemään sairaalaan savumyrkytyksen vuoksi. — ATH.

Sota vaatii vieläkin uhreja

Varsova. — Sodanaikaisen maamiinan räjähtäminen vaati Goldapin lähellä Puolassa viime viikolla viiden 11—16-vuotiaan pojan hengen, kertoi varsovalainen päivälehti "Zycie Warszawy".

Räjähtämättömien miinojen ja kranaattien aiheuttamat onnettomuudet ovat vieläkin, 20 vuotta sodan jälkeen, Puolassa verrattain tavallisia.

Sitä ja tätä

LIIAN VÄHÄN

Kemisti Heindich Wieland esitelmöi natsikaudella Hettingenin yliopistossa ja mainitsi luennossaan fosforista m.m. seuraavaa:

— Fosfori on aivoille välttämätön aine.

Huoahtaen hän lisäsi:

—Nykypäivien Saksa on valitettavasti maa, jossa fosforia esiintyy hyvin vähän.

Kotimaasta kysytään

Helsinki. — (Suomi-Seura)

Greus, Maria Liisa, s. 5. 10. 1883 Siikajoella. Muuttanut tiettävästi Canadaan.

Magnusson o.s. Greus Eriika, s 28. 7. 1888, kuoli Canadassa 14. 11. 1915. Lapsia etsitään, asuneet Port Arthurissa, Ont.

Greus, Anna Sofia, s. 5. 9. 1890, kuoli Amerikassa 24. 9. 1913. Mahdollisia lapsia etsitään.

Miettinen o.s. Holappa, Maria Liisa, s. 8. 3. 1884 Kuoli Port Arthurissa, Ont. 9. 6. 1958. Lapsia etsitään.

Holappa, Kaisa Sofia, s. 18. 10. 1892.

Sabelli, Bjarne Bernhardsson, s. 26. 4. 1899. Asunut 1950-luvulla Montrealissa.

Yllämainittuja henkilöitä, heidän jälkeläisiään tai henkilöitä, jotka heistä jotakin tietävät, pyydetään ottamaan yhteys osoitteella Suomi-Seura r.y., Mariankatu 8, Helsinki, Finland.

UUSIA ROMAANEJA

seikkailusta, rakkaudesta ja jännittäviä kuvauksia ihmiselämästä

SIRKKALIISA OKSANEN:

"Minä ja se toinen"

387 sivua Hinta sid. $3.75

"Minä ja se toinen" on pirteä, vauhdikas romaani, jossa huumori ja tragiikka käyvät käsi kädessä

MINÄ — ihmisarka, vähäpätöinen pieni mies, kömpelö hissukka, jota naapurit pitivät salamyhkäisenä ja merkillisenä tyyppinä. JA SE TOINEN — mahtailija ja kehuskelija, joka tahtoi tehdä vaikutuksen, tahtoi olla enemmän kuin olikaan.

INDRIDI G. THORSTEINSSON:

"Numero 79 ajoon!"

137 sivua Hinta sid. $2.50

Indridi G. Thorsteinssonin romaani on kova ja nykyaikainen. Ja jännittävä. Se on taitavasti toteutettu dramaattinen rakkauskertomus nyky-Islannista, kolmiodraama, jossa vain kahteen päähenkilöön saadaan tutustua: meihzen, nuoreen taksisuhariin, joka on kaupunkilaistumassa, vasta oppimassa pelin säännöt, ja naiseen, jonka aviomies on kaukana Kööpenhaminassa.

ANNA UNGELO:

"Pieni kehtolaulu rajalla"

134 sivua Hinta sid. $2.65

Herkkä ja persoonallinen

PIENI KEHTOLAULU RAJALLA kertoo rakkaudesta, odotuksesta, pelosta ja koti-ikävästä suuressa vieraassa kaupungissa. Keskeisin henkilö on Karin, Samin vaimo, joka asuu Pariisissa, kaupungin laitamilla. Siellä hänellä on oma piha ja siinä jopa puu. Se tuntuu hyvältä ja turvalliselta silloin, kun koti-ikävä painaa ja mielessä ovat koivut ja suo.

ARMI KLEMETTI:

"Välähdyksiä elämästäni"

107 sivua Hinta sid. $2.00 — Kuvitettu teos

Heikki Klemetin puolison toinen muistojen kirja

Kulttuurikaskut, musiikin ja taiteen suurmiehiin liittyvät tarinat sekä välähdykset lapsuudesta ovat tällä kertaa päällimmäisinä Armi Klemetin muistojen lippaassa. Siinä on välähdyksiä Suomen tunnetuista säveltäjistä — Heikki Klemetistä, Toivo Kuulasta, Oskar Merikannosta ja Jean Sibeliuksesta. Erittäin mielenkiintoinen teos musiikin harrastajille.

GEOFFREY JENKINS:

"Jäähyyhmää"

287 sivua Hinta sid. $3.50

"Pelon mestarin" karmea jännitystarina

Geoffrey Jenkinsin, "Luurankorannikon" ja "Savujen maan" maailmankuulun tekijän uuden seikkailuromaanin huimat tapahtumat liikkuvat Etelämantereella ja Eteläisen jäämeren sumuisilla, äkkinäisten myrskyjen piiskaamilla vesillä. Tarinan keskushenkilö on Bruce Wetherby, sodanaikaisen englantilaisen vartioaluksen rohkea kapteeni, rauhan toimissa Cambridgen yliopiston harmiton luonnontieteilijä ja merentukimuksen professori.

MICHEL DEL CASTILLO:

"Tara"

339 sivua Hinta sid. $4.75

Kuin andalusialainen laulu — kaunis, surumielinen, kiihkeä Taran elämäntarina, minämuotoinen aviomiehelle kirjoitettu tunnustus, romaani vihasta ja rakkaudesta, pelosta ja intohimosta. Säälimättä itseään tai muita nainen paljastaa siinä elämänsä koko tragedian.

ALISTAIR MACLEAN:

Jääasema "Zebra"

305 sivua Hinta sid. $4.00

"Zebra" on englantilaisten säähavaintoasema kaukana pohjoisella napajäätiköllä. Se toimii tehokkaasti, kunnes sieltä kerran kuullaan heikkoja SOS-merkkejä. Käy ilmi, että siellä on tapahtunut kohtalokas onnettomuus: raivoisa tulipalo hävittää asemaa.

EILA PENNANEN:

"Mutta"

240 sivua Hinta $3.75

"Mutta" on nimeään vastaava teos ihmisistä, joiden elämän aina yhtä salaperäinen ja yllättäen saapuva "mutta" sekoittaa. — Anja Aheisen kohtalo on Eila Pennasen kertomana johdonmukainen kokonaistapahtuma, looginen välttämättömyys, jossa vain kulloisetkin sävyt ovat arvaamattomia.

DAPHNE DU MAURIER:

"Lasinpuhaltajat"

370 sivua Hinta sid. $4.00

Daphne du Maurier on omistanut uuden romaaninsa esi-isilleen Brulonnerien, Cherignyn, la Pierren ja Chesne-Bidault'n lasinpuhaltajamestareille. Suvun jäsenten jännittäviin vaiheisiin liittyy kuvaus Ranskan suuren vallankumouksen myrskyisistä vuosista. Kirjan kertojaminä on vanha leskirouva Sophie Duval, joka 80-vuotiaana kohtaa veljensä pojan Louis-Mathurin Busson du Maurier'n ja kirjoittaa sukunsa tarinan, jotta poika saisi tietää totuuden isästään ja suvustaan.

Tilatkaa osoitteella:

VAPAUS PUBLISHING CO. LTD.

P.O. Box 69, Sudbury Ontario

SUDBURY JA YMPÄRISTÖ

Hanna Koski kuoli eilen

Sudburyn seudun pitkäaikainen asukas Hanna Koski (o.s. Aalto) kuoli maanantaiaamuna Sudbury General sairaalassa. Hän oli kuollessaan 69 vuoden ikäinen.

Mrs. Koski haudataan Lougheedin hautaustoimistosta Park Lawn hautausmaahan keskiviikkona, syyskuun 2 päivänä, kello 1.30 iltapäivällä. Hautaussiunauksen suorittaa pastori P. Heinilä.

Ystävät voivat käydä katsomassa kello 1 jälkeen tänään (tiistaina).

KANNATTAKAA LIIKKEITÄ, JOTKA ILMOITTAVAT VAPAUDESSA!

LUOKITELLUT ILMOITUKSET

MYYTÄVÄNÄ

SAUNALIIKE JOSSA ON KUUSI saunaa, konttori, seitsemän vuokrattavaa huonetta ja parturiliike sekä itselle kolmen huoneen asunto, sijaitsee keskikaupungilla. Lähempiä tietoja saa: Jack Aho, 19 Kirkland St., Kirkland Lake, Ont. (29-1)

Postimerkkien kerääjät!
Ostakaa omalla hinnalla postihuutokauppani kautta
LUETTELO ILMAISEKSI
FRED C. PETERS
Station "D", Winnipeg 10, Man.
(Kirjeet englanniksi ainoast.)

POIKETKAA!
LAKEWAY CONFECTIONERY
Hyvä varasto aikakausjulkaisuja, makeisia, ruokatarpeita ym.
Nelson ja John kat. kulm. Sudbury

Lindberg TAXI
675-8051
20 Frood Rd. Sudbury

AUTOJA
EDULLISIN HINNOIN
INDEPENDENT AUTO SALES
865 Kingsway 673-3333

MUISTILISTA

Työn Puistoon järjestetään keskustelutilaisuus keskiviikkona, syyskuun 2 päivänä kello 7.30 illalla. Tilaisuudessa käsitellään Canadan kaksikielisyys ja kaksikulttuurillisuuskysymystä.

V. ja u.seura Alertsin kokous pidetään Finnish-haalilla torstaina, syysk. 3 pnä klo 7.30 ill. Kaikki mukaan.

Wanupin urheiluklubin pidetään radan kunnostamistalkoot lauantaina, syyskuun 5 päivänä.

TUL:n naisvoimistelijain vierailuja järjestävän komitean kokous pidetään Finnish haalilla tiistaina, syyskuun 8 päivänä kello 8 illalla.

CSJ:n Sudburyn osaston kuukausikokous pidetään Finnish-haalilla keskiviikkona, syyskuun 9 päivänä kello 7.30 illalla.

CSJ:n Sudburyn osaston johtokunta järjestää seurapeli-illan Työn Puiston ravintolahuoneessa keskiviikkona, syyskuun 16 pnä, alkaen kello 7.30 ill.

Työn Puiston mainio sauna on yleisön palveluksessa keskiviikkoisin, lauantaisin ja sunnuntaisin kello 1—11 ip.

"Unkarin mustalaiset"-näytelmän harjoitukset alkavat Finnish-haalilla tiistaina, syyskuun 8 päivänä kello 7 illalla. Kaikki näyttelijät mukaan, please.

Poika tunnusti 6 auton varkauden

Eräs sudburylainen poika oli 16 syntymäpäivänään nuoriso-oikeudessa viime keskiviikkona, jossa kuultiin poliisin antama lausunto Nepewassi Laken tiellä elokuun 15 päivänä tapahtuneen onnettomuuden johdosta, jossa sai surmansa 16-vuotias Leonard Sell.

Poika (jonka nimeä ei alhaisen iän vuoksi voida julkaista) tunnusti syyllisyytensä kuuteen eri autovarkauteen. Juttu lykättiin lokakuun 7 päivään, jolloin langetetaan tuomio. Poika pääsi vapaaksi, mainittuun päivään asti, vanhempiensa huostaan.

Onnettomuusiltaan mennessä poika sanoi, että hän ja Leonard olivat varastaneet viisi muuta autoa, joille he olivat ajelleet ja sen jälkeen pysäköineet ne.

Auto, jossa Sell sai surmansa oli varastettu aikaisemmin eräästä Sudburyn autonmyyntipaikasta, minkä jälkeen se oli piilotettu Sellin kesähuvilan läheiseen metsikköön.

Tilatkaa Vapaus!

PAPPA'S RESTAURANT
Maukasta ruokaa
¼ m pohj. 69 Brittin O.P.P. kesk.
CITIES SERVICE ASEMA

KUOLLUT

ERKKI AALTO

Kuoli lauantai-iltana, elokuun 29 pnä 1964 Sudbury Memorial-sairalassa 47 vuoden ikäisenä. Tuli Canadaan v. 1946.

Lähinnä suremaan jäi hänen isänsä Emil Aalto täällä sekä kaksi siskoa Suomessa ja tuttava- ja toveripiiri täällä.

Vainaja lepää Jackson & Barnardin hautaustoimistossa 233 Larch St. Hautaus toimitetaan kappelista keskiviikkona, syyskuun 2 pnä klo 3 ip. Park Lawn hautausmaahan.

HALVALLA
Tinkimishinnalla käytettyä lautaa ja rakennustarpeita
1" mänty shiplap-lautaa, jalokuusi (fir) 2"x6", 3"x6", 4"x10", 6"x8" ym. hirsiä ja joitain teräksisiä palkkeja. OVIA raamineen ja lukkoineen, IKKUNOITA raamineen, TOILETTEJA, kasvonpesualtaita, 4" ja 8" "Speed" seinälevyjä, 12"x12" "Battleship" lattialevyjä.
Sam Greenspoon
Puhelin 675-6512
Creighton Mine Ontario
22-25-29-1)

KUOLLUT

Hanna Koski
(o.s. AALTO)

R. R. 2, Sudbury, Long Lake Rd., kuoli Sudbury General sairaalassa, maanantaiaamuna, elokuun 31 pnä 1964, ollessaan 70 ikävuodellaan.

Hän oli sairastanut pitemmän aikaa ja oli edesmenneen John Kosken puoliso, joka kuoli huhtikuun 8 pnä 1961.

Vainaja lepää Lougheedin hautaustoimistossa, 62 Eyre St. Hautajaiset toimitetaan toimiston kappelista, keskiviikkona, klo 1.30 iltapäivällä Park Lawn hautausmaahan. Pastori P. Heinilä suorittaa hautausseremonian.

PROM HAITARIKOULU

ilmoittaa, että LEO NIEMI on nyt koulussa opettajana ja että, syyskauden oppilaiden ilmoittautumisia otetaan parhaillaan vastaan.

Koulussa myös annetaan kitaran, puhallussoittimien- ja torvensoittoläksyjä

PROM SCHOOL OF ACCORDION
36 Elgin St. N. Puh. 673-7135 Sudbury
(25-27-29-1)

Mielihyvin järjestämme kaikki Teidän AUTOVAKUUTUKSENNE
Lähempiä tietoja saatte soittamalla 675-5683
RITARI AGENCIES LTD.
VAKUUTUS- ja MATKAILUTOIMISTO
7 Cedar St. Sudbury Puh. 675-5683

Keskiviikkona keskustelemaan

Tänä keskiviikkona, syyskuun 2 päivänä, alkaen kello 7.30 illalla, järjestetään Työn Puistossa mainio keskustelutilaisuus, jossa käsitellään Canadan kaksikielisyys ja kaksikulttuurillisuuskysymyksiä. Keskustelualiheen alustaa kokoukselle Vapauden liikkeenhoitaja Edwin Suksi.

Tilaisuudessa on kaikilla mahdollisuus tuoda julki omat mielipiteensä, joidenka perusteella käydään keskustelua yllämainitusta asiasta.

Reippaat emännät ovat myös luvanneet keittää maukkaat kahvit, jotka tarjotaan hyvän pullan kera ja aivan ilmaiseksi. Saapukaa siis joukolla keskustelemaan tästä meille kaikille canadalaisille kovin tärkeästä kysymyksestä.

Alerts-Visa kiittää talkoolaisia

Viime lauantaina kaunistimme uuden urheilukenttärakennuksemme. Kaunis sää ja ahkera talkooväki, yksitoista miestä ja yksi nainen, veteli maalia seiniin ja niin saimme työt tehdyksi kuten oli suunniteltukin. Mutta ensi lauantaina pidetään jälleen talkoot urheiluradan kunnostamiseksi.

Kahvitunnilla keskustelu oli aivan tulevien suurjuhlien tuntumassa. Siltä mitä suunniteltiin yhtä jos toistakin mitä pitää tehdä. Kahvitunnilla tehtiin myös muitakin päätöslauselmia.

Lausuttiin South Porcupinen toverille parhaat kiitokset siitä hyvästä järjestelystä ja suurenmoisesta työstä suurjuhlien hyväksi. Kaikki oli teillä mallikelpoista. Kenttä oli kunnossa, ravintolajärjestely mainio ja henkilökunta mitä parhain sekä kuuluttaja aivan ensiluokkainen — kiitos Lauri.

Saimme myöskin tiedon, että ystävämme Erkki Niemistö on joutunut sairaalahoitoon. Toivomme Erkille pikaista paranemista. Haluamme hänet joukkoomme yhtä voimakkaana ja toimeliaana kuin ennenkin.

Ehdotimme, että Emmi Suomala pyytää sitä voimiaan niin, että on taas ensi kerrana mukanamme. Emme unohda niitä suuria tehtäviä, jossa Emmi on ollut monissa liittojuhlissa pääsuunnittelijana.

Lisäksi huomioimme, että talkoot eivät ole täydelliset ellei Impi Mähönen ole niissä mukana. — Sakkeus.

Elinkautinen karkuteillä

Stony Mountain, Manitoba. — Eräs 23-vuotias vanki, joka palveli elinkautista tuomiota murhasta, karkasi täällä olevasta kuritushuoneesta viime perjantaina.

Vankilasta tiedoitettiin, että Rodney Montgomerya, entistä sudburylaista, ei ole luokiteltu vaarallisek-si.

Montgomery tuomittiin hirtettäväksi Sault Ste. Mariessa vuonna 1958. Hänen tuomionsa muutettiin elinkautiseksi, mutta hänen isänsä Fred Montgomery teloitettiin saman murhan vuoksi vuonna 1958.

Montgomery siirrettiin Kingstonin kuritushuoneesta Stony Mountainiin viime helmikuussa.

Isä ja poika joutuivat yhdessä syytteeseen Blind Riverin pankin johtajan, J. Walter Bridgesin murhasta huhtikuussa vuonna 1958. He yrittivät ryöstää pankin lokakuussa 1957, jolloin pankinjohtaja murhattiin.

Sääsket unitautia kuljettamassa

Houston, Texas. — Kaksikymmentä uutta unitautitapausta ilmoitettiin todetun Houstonissa Texasissa viikonvaihteessa.

120 tapausta on todettu heinäkuun 12. päivästä lukien ja tämä tauti on ilmoitettu 14 kuolemantapauksen syyksi.

Kaupunkiin on ruiskutettu hyönteismyrkkyä unitautia kuljettavien sääskien tappamiseksi.

Suomalais-venäläiset suhteet vuodesta 1945...

(Jatkoa sivulta 2)

nin aikana Leningradissa tammikuun 21 päivänä 1959 pääministeri Hrushtshevin.

"NOOTTIKRIISISTÄ"

Jännityksen jatkuessa Euroopassa Suomen ja Neuvostoliiton suhteet pysyivät vakaina syksyyn 1961. Tällöin joutuivat Suomen ja Neuvostoliiton suhteet jälleen kokeeseen. Neuvostoliitto lähetti lokakuun 30. päivänä Suomelle nootin, jossa se esitti vuoden 1948 ystävyys- ja avunantosopimuksessa edellytettyjä konsultaatioita. Kriisin jatkuessa kireimmillään käsittelin Suomen asemaa marraskuun 15. päivänä pitämässäni esitelmässä. Lausuin mm.:

"Saksan kysymystä samoin kuin koko kylmää sotaakin on tarkasteltava sekä idän että lännen näkökulmasta. Vain siten voidaan saada tasapuolinen kuva tilanteesta. Jos asetutaan Neuvostoliiton kannalle, niin on ensiksi todettava kansallissosialistisen Saksan yksinään saattaneen Neuvostoliiton vaaralliseen asemaan hyökättessään sen kimppuun 1941 ja tunkeutuessaan syvälle maan sydämeen. Kokemukset noilta ajoilta ovat niin tuoreet ja koskevat jokaista neuvostoliittolaista perhettä, että Neuvostoliitossa erityisen tarkoin seurataan Saksassa tapahtuvaa kehitystä. Niinpä Molotov hoitaessaan Neuvostoliiton ulkopolitiikkaa uhkasi tuon tuosta, että Länsi-Saksan aseistautuminen tulisi olemaan aiheena uuteen maailmansotaan. Kun länsivallat katsoivat asemansa vahvistamiseksi Euroopassa välttämättömäksi antaa Länsi-Saksan valtioelämän järjestäytyä ja sen aseistautua Neuvostoliitto taipui tapahtuneisiin tosiasioihin, mutta tämän joustavuuden ensisijaisena aiheuttajana oli Yhdysvaltojen pitkään kestänyt yksinoikeus atomiaseisiin. Kun Neuvostoliitto on tapahtuneen teknillisen kehityksen ansiosta ydinaseiden kohdalla näyttänyt voimat tässä suhteessa tasapainottuvan, niin neuvostodiplomatian ote on vastaavasti kiristynyt ja sen vaatimukset täsmällistyneet. Kun vastapuoli ei ole suostunut myönnytyksiin, on sodan uhka lisääntynyt. Neuvostoliiton kannalta ja alussa mainittuja kokemuksia silmälläpitäen näyttää Länsi-Saksan taloudellinen nousu ja maan aseistaminen vaaralliselta, ovathan Saksan liittolaisina muut suurvallat, jotka 2. maailmansodan Saksan vihollisina olivat keventämässä painetta Neuvostoliittoa kohtaan. Ja kuten lisäksi Saksan ja Ranskan vastakohtaisuus, johon Venäjän politiikka on voinut nojautua, kuuluu menneisyyteen", näin lausuin marraskuussa 1961 ja jatkoin:

"Berliinin kysymystä lännen diplomatian kannalta tarkasteltaessa on muistettava lännen liittojärjestelmä ja siinä saksalaisille tullut ratkaisevan tärkeä osa. Vaikka Länsi-Berliini onkin sotilaallisesti merkityksetön — sitähän länsi ei voi asein puolustaa — sillä on lännen kannalta sitä tärkeämpi suurpoliittinen asema. Länsi on alituisesti ja vallankin kriisien kärjistyessä toistanut päätöksensä pysyä Länsi-Berliinissä 3. maailmansodan uhallakin. Se on perustellut kantaansa epäilyksellä, että sopimususkollisuudesta luopuminen Länsi-Berliinissä aiheuttaisi vyörymäisen tilanteen uudelleen arvioimisen kaikissa idän ja lännen rajoilla olevissa maissa. Länsivaltojen aseelliseen tukeen politiikkansa nojaavat valtiot joutuisivat tällöin epäilyksiin ja varmaankin etsisivät turvallisuuteensa ratkaisua esim. rauhallisen rinnakkaiselon politiikasta Suomen tapaan. Tämän laatuinen tilannekehitys horjuttaisi sekä lännen suurvaltojen arvovaltaa että niiden puolustuksellista valmiutta. Länsi-Berliinistä on muodostunut lännen politiikan koetinkivi.

BERLIINI SODAN UHKANA

Kummankin voimaryhmittymän johtohenkilöt ovat yrittäneet ratkaista Saksan kysymystä suurpoliittisten etujensa mukaisesti. 3. maailmansodan uhatessa idän sotilasjohtajat eivät halua luovuttaa mahdolliseen puolustukseen tarvittavaa etumaastoa, vaan päinvastoin varmistaa asemaansa siellä, missä se on mahdollista. Viimeisinä kuukausina — siis syksyllä 1961 — Berliinin kysymykseen on liittynyt myöskin Neuvostoliiton taholla eräitä arvovaltanäkökohtia. Niille tosin ei nykyajan suurpolitiikassa anneta samaa keskeistä merkitystä kuin ennen. Olemme nähneet mahtimiesten "nielevän" nöyryytyksiä aseisiin tarttumatta. Mutta jos arvovallan peliin panemisesta on todella saatavissa hyötyä, niin se on tilannetta arvioitaessa varteen otettava. Berliinin kysymyksellä on näet keskeinen merkitys myös Neuvostoliiton ja Saksan kansantasavallan suhteiden hoitamisessa. Itä-Saksalle Länsi-Berliini on muodostunut erittäin työläästi vartioitavaksi propaganda ja maastapakokeskukseksi. Saksan kansantasavallan pyrkiessä saavuttamaan suvereniteetin, Berliinin kysymyksen kokonaisratkaisu on sille tärkeä. Sitä on näin tarkasteltava myös Neuvostoliiton ja Itä-Saksan suhteiden kehittymisen kannalta. Näin Berliinin kriisistä on muodostunut mitä monimutkaisin ja uuden maailmansodan uhkaa jatkuvasti ylläpitävä.

KONSULTAATIOESITYS

Kun tähän yksityiskohtaan vielä liittyvät katsomukselliset ristiriidat ja koko maailman laajuinen kilpailu arvovallasta, niin on ymmärrettävää, että tässä käytetään kaikkia keinoja. Syrjästä katsovasta ne näyttävät kohtalokkailta, kuten jatkuva kilpailu ydinaseiden tehokkuudesta osoittaa. "Taisteltaessa" maailman yleisestä mielipiteestä diplomatiallakin ovat keinonsa, joista erästä Neuvostoliitto on juuri Suomen kohdalla käyttänyt esittämällä nootissaan 30. pnä lokakuuta 1961 ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksessa Suomen ja Neuvostoliiton välillä oleva, sodan uhkaa koskeva määräys edellyttää sopimuspuolten välistä konsultoimista. Tähän vetoaminen tapahtui sopimuksen hengen mukaan sodan uhkan olemassaollessa. Mutta toisaalta konsultoimisartiklaan vedoten voidaan maailmalle osoittaa kuinka vakavana toinen osapuoli tilannetta todella pitää. Esittämällä meille sotilaspiirien vaatimuksesta mielipiteiden vaihtoa neuvostodiplomatia on tahtonut osoittaa, kuinka kuumaksi kylmä sota on sen mielestä nyt kehittynyt", lausuin esitelmässäni marraskuussa 1961 jatkaen: "Niinkuin Neuvostoliiton nootista kävi ilmi, neuvostohallituksella ei puutu luottamusta Suomen valtion johtoon eikä sillä ole epäilyksiä siitä, ettei Suomi olisi valmis täyttämään ystävyys- ja avunantosopimuksen puolustuksellisia määräyksiä. Suomessa olemme sotien jälkeen kasvaneet siihen vakaumukseen, että kaakkois- ja itärajamme on samanlainen rauhan raja kuin läntinenkin. Puolueettomuuspolitiikkamme on ollut määrätietoista ja tähdännyt siihen, että me voisimme säilyä suurvaltaselkkausten ulkopuolella. Olemme vakaasti päättäneet pysyä sitoumuksissamme puolustaa rajojamme Suomen kautta Neuvostoliittoon mahdollisesti suuntautuvaa hyökkäystä vastaan ja suorittaa tämän tehtävän omin voimin. Tälle vankalle pohjalle ovat luottamukselliset suhteemme Neuvostoliittoon rakentuneet. Uskomme vakaasti, ettei sota uhkaa pohjolaa, mutta onnettomuuden sattuessa luotamme omiin mahdollisuuksiimme."

Tarkastelin samassa esitelmässä myös lähitulevaisuuden näköaloja: "Hahmoteltaessa maailmantilanteen kehitysmahdollisuuksia on korostettava sitä jokaisen tunnustamaa tosiasiaa, että uusi maailmansota merkitsisi suunnatonta onnettomuutta, kenties lopullista tuhoa ja että sen tajuten myöskin suurvallat välttävät turvautumista aseelliseen ratkaisuun. Kylmä sota voi vieläkin kärjistyä, mutta sittenkin on tultava ainakin muutaman vuoden kestävään väliaikaisratkaisuun. Sen perustan uskon rakentuvan siihen, että sekä idässä että lännessä luovutaan vaatimasta sellaista, joka on saavutettavissa vain uudella maailmansodalla. Jos näin kävisi, niin pienet kansat huokaisisivat helpotuksesta ja tilanteen nyt aiheuttama mielten jännitys laukeaisi. Tätä taustaa vasten katsottuna ja huomioon ottaen Ruotsin järkkymättömän puolueettomuusasenteen ovat ulkomailla Suomen aseman vastaisuuteen kohdistuneet epäilykset perusteettomia."

TILANNEARVIO MARRASKUUSSA 1961

Ulkopolitiikkaa on kuitenkin hoidettava päivästä toiseen. Tilanteen arviointi Suomessa marraskuussa 1961 — noottikriisin aikana — oli silloisen käsitykseni mukaan seuraava:

"Me emme kuitenkaan voi tarkastella asemaamme näin pitkällä tähtäimellä. Neuvostoliiton taholta on esitetty neuvotteluja sodan-uhka-artiklaan vedoten. Se on tosiasia. Ulkoministeri Karjalaisen kollegaltaan Moskovasta saaman ilmoituksen mukaan näistä neuvotteluista kuitenkin voitaisiin välttyä, jos Neuvostoliiton hallitus mahdollisimman pikaisesti saisi varmuuden siitä, että 'Suomen nykyinen ulkopoliittinen suuntaus jatkuu ja että mikään ei tule ehkäisemään Suomen ja Neuvostoliiton ystävällisten suhteiden kehitystä'. Hallitus on tilannetta arvioidessaan osunut oikeaan tarttuessaan tämän ilmoituksen tarjoamaan mahdollisuuteen ja yrittäessään välttää sotilaallisia neuvotteluja. Vaikka niiden käyminen onkin tehtyjen sopimusten mukaista - kuten edellä sanotusta ilmenee, saattaisi niiden yhteydessä syntyä erityisesti ulkomailla keskustelua, joka tärvelisi sotien jälkeen luottamukselliseksi rakennettua Suomen ja Neuvostoliiton suhteiden pohjaa, kuten osittain jo nootin nostattama häly teki.

Ryhtymättä pohtimaan nykyisessä realiteettien maailmassa pelkästään akateemiseksi osoittautuvaa kysymystä, onko Neuvostoliiton hallitus noudattanut Suomen sisäisiin asioihin puuttumattomuuden periaatetta, jota korostetaan mm. ystävyys- ja avunantosopimuksessa ja johon ulkoministeri Gromykokin viittasi, totean hallituksen valinneen tarjona olevista mahdollisuuksista ainoan demokraattisesti oikean. Kun emme voi ulkonaisen painostuksen alaisina poikkeuslailla pidentää nykyisen tasavallan presidentin, vielä vähemmän nykyisen hallituksen toimikautta, on vedottava kansaan. Kaikki haluavat luottamuksellisia suhteita Neuvostoliittoon. Kukaan ei halua sekottaa maatamme suurpolitiikkaan. Kaikki pitävät kiinni sopimuksissa annetuista sitoumuksista, lopetin esitelmäni marraskuussa 1961.

Tämän jälkeen kriisi vielä kärjistyi varsinkin ulkomaan lehdistön intressiä. Tasavallan presidentti Kekkonen matkusti marraskuun 24. päivänä tapaamaan pääministeri Hrushtshevia Novosibirskiin. Siellä käydyissä keskusteluissa tasavallan presidentti myönsi sodan syttymisen mahdollisuuden Europassa olevan varteenotettavan. Kuitenkin hän kiinnitti huomiota siihen, että sotilaallisten konsultaatioiden aloittaminen, joita pääministeri Hrushtshev jatkuvasti piti välttämättömänä, voisivat aiheuttaa tiettyä levottomuutta ja sotapsykoosia Skandinavian maissa ja horjuttaa Suomen puolueettomuusasemaa. Tämän perusteella hän esitti, että Neuvostoliitto luopuisi konsultaatioita tarkoittavasta esityksestään ja siten rauhoittaisi yleisen mielipiteen koko Skandinaviassa ja johtaisi turvallisuusvalmisteluiden tarpeen vähenemiseen Ruotsissa ja myöskin Natoon kuuluvissa Norjassa ja Tanskassa. Tämän jälkeen neuvotteluissa päästiinkin sellaiseen lopputulokseen, että Hrushtshev luottaen Suomen ulkopolitiikan johdon kokemukseen, hyvään tahtoon ja kykyyn ylläpitää Suomen puolueettomuutta, jota Neuvostoliitto jatkuvasti kannatti, siirsi esittämänsä sotilaalliset konsultaatiot. Suomen ja Neuvostoliiton suhteissa palattiin jälleen normaalille linjalle.

Pian tämän jälkeen suoritetuissa presidentin vaaleissa ulkopolitiikka oli keskeisellä sijalla ja tohtori Kekkonen sai riittävän kannatuksen tullen valituksi jo ensimmäisessä valitsijamiesten suorittamassa äänestyksessä. Eduskuntavaalien tärkeimpänä tavoitteena ei-sosialististen puolueiden taholla oli eduskuntaenemmistöön pääseminen. Siinä ne onnistuivatkin, ja vasemmisto menetti enemmistön.

Vaikka Suomen sisäpolitiikassa onkin talvesta 1962 ilmennyt paljon vaikeuksia eikä porvarilliseen eduskuntaenemmistöön nojaavaa hallitusyhteistyötä saatu kitkattomasti sujumaan, ulkopoliittisissa suhteissa ei ole tapahtunut muutoksia. Suomen suhteet Neuvostoliittoon samoin kuin puolueettomuuspolitiikkakin ovat vakiintuneet.

Suomen diplomatia on 2. maailmansodan jälkeen onnistunut muuttamaan Suomen ja Neuvostoliiton suhteita koko ajan rasittaneen epäluuloisuuden ja vastakohtaisuuden ystävyydeksi ja luottamukseksi. Suomen puolueettomuutta Neuvostoliiton johto pitää kummankin maan ja maailman rauhan säilymisen kannalta tärkeänä, ja varsinkin Neuvostoliiton nykyinen pääministeri Hrushtshev on tätä useaan otteeseen korostanut. Niin ikään Suomen puolueettomuus on saanut, kuten juuri mainitsin, eri tahoilla hyväksymisen erityisesti tasavallan presidentin valtiovierailujen yhteydessä mm. Amerikassa käydyissä keskusteluissa. Suomen puolueettomuushan ei ole juhlallisin asiakirjoin määritelty eikä sitä ole sinetein eikä allekirjoituksin vahvistettu. Se on enemmänkin tahto- ja luottamuskysymys. Toisaalta Suomen kansa — tietäen puolueettomuuteen liittyvät kansalliset edut — tahtoo pysyä puolueettomana. Toisaalta muu maailma — nähden Suomen puolueettomuuspolitiikan tukevan rauhan säilymistä Pohjois-Euroopassa — luottaa Suomen puolueettomuustahtoon. Tälle perustalle Suomen politiikka tulee vastakin rakentumaan, myös Suomen ja Neuvostoliiton suhteiden osalta.

HIRVEÄ ONNETTOMUUS LAKE WAHNAPITAELLA

Viime perjantai-iltana, vähän jälkeen kello 7, tapahtui Lake Wahnapitaella järkyttävä veneonnettomuus jossa uskotaan viiden ihmisen saaneensa surmansa. Onnettomuuteen joutunut 15-jalkainen vene, jossa oli lastina 7 ihmistä kaatui kovassa aallokossa.

Maakuntapoliisi sai pelastetuksi kaksi veneessä olleista henkilöistä. Mrs. Tony Mazza, 66 Logan kadulta Sudburysta ja hänen yhdeksän vuotias poikansa Michael nostettiin vedestä lauantaiaamuna 11 tuntia onnettomuuden jälkeen. He kelluivat vedessä pelastusliivien varassa.

Mrs. Irene Cardinalini ja hänen 75 vuotiaan isänsä Louis Sisen ruumiit on saatu naaratuksi ylös. Kadoksissa ovat mr. Adelore Cardinal, hukkuneen naisen aviomies ja kaksi lastaan, 4-vuotias Debbie ja 8-vuotias Gary.

Kaikki seitsemän henkilöä olivat 15 jalkaa pitkässä seetripuisessa veneessä, jossa oli 40-hevosvoimainen ulkolaitamoottori. Vene oli palaamassa kesähuvilalle kalastusmatkalta kun se joutui myrskyyn, joka nostatti 15 jalkaa korkeita laineita, tuulen nopeuden ollessa noin 50 mailia tunnissa.

Hukkuneiden ja kadokisissa olevien etsintään on ottanut osaa maakuntapoliisin patrullivene, kaksi maiden ja metsäministeriön patrullivenettä ja useita vapaaehtoisia veneitä sekä viisi sammakkomiestä ja maiden ja metsien ministeriön lentokone Sudburyn virastosta.

PERHEEN NUOREMMILLE

Eugene Wants to Get To the Exhibition

Dear Irja-täti, boys and girls.

Hello again. Our kitten is quite big now, so we don't call it a kitten, we call it a kitty-cat. We don't know if it is a boy or a girl.

Did anybody hear about the swimmers who tried to swim from St. Catharines to the C.N.E. in Toronto. Thats 32 miles. I hope to go to the C.N.E. We also might go to the Montreal Worlds Fair. Boy that will be fun. Oh yes, I got a new bike, but that wasn't for passing. My other bike was my sister's and it has a hole in the tire. Bye for now.

Eugene Ellmen.

Annette's Last Letter Before School Starts

Dear Irja-täti, boys and girls.

The weather here has been rainy, but to-day it is nice and warm. School is only a few days away. Aila and I will have a new teacher this year.

Our mother cat got two kittens but they both died.

My sister Aileen will be coming home for two weeks holidays. I guess the next time I write, school has already started. This is all for now.

Annette Alanen.

Aila Writes A Newsy Letter

Dear Irja-täti, boys and girls.

To-day is a nice sunny day here. On Sept. 1st it will be my mother's birthday.

Annette and I received a picture from Vickie and Lorie, after we sent them one of us. Their picture was taken last year but we still saw what they looked like.

My sister will write four exams in two days the 1st and 2nd of September. If she passes them she will be a registered nurse.

To-day we are going to town to shop. This is all for now.

Aila Alanen.

Kenneth Is Ready For School

Dear Irja-täti, boys and girls.

I am writing again, but I haven't had time to write for some time. It has been raining for many days in a row.

My brother Raymond was in Timmins looking for a job. He stayed there for a week.

School will be starting soon and I am all ready to go back. So long for now.

Kenneth Luoma.

Irja-tädin postilaatikko

Hello boys and girls.

Tänään oli posti tuonut Irja-tädin postilaatikkoon kokonaista neljä kirjettä. Annette, Aila, Kenneth ja Eugene muistivat meitä perheen nuorempia näillä viimeisillä kirjeillään ennen kuin koulu alkaa ensi viikon tiistaina.

Thanks to each one of you. And while we are on the subject of school here are a few safety rules to remember to the ones that own a bike which I think quite a few of you do. 1) Always obey traffic signs and signals. 2) Riding two on a bicycle causes accidents. 3) Ride close to the right side of the road. 4) Ride single file and never close behind vehicles. 5) It is dangerous to weave or turn suddenly. 6) Always be sure to stop at intersections. Once you learn all the safety rules there is less danger of you being involved in an accident. And to the children who walk to school, I say always look twice before crossing the street.

Happy schooldays to all of you. To the children that are starting their first term and to the "oldtimers" who have had their first term already. Kuulemiin again next week.

Irja-täti.

The Unusual "Ball" Fish

A strange fish, the Fagak, very kind to children, for in some places they play volleyball, basketball and other games with its dried out, completely round body.

The only thing is — the fish-ball will not stand kicking with football boots!

When scientists first saw this ball-fish they were most surprised — a fish like that couldn't possibly swim, they declared.

They were quite right. When little Fagak pumps himself up like a ball, he is unable to swim. Like a gas-filled balloon he rapidly floats to the top and stays, tummy upwards, on the very surface of the water. Then, gradually, the gases escape, his "football" goes down and the fish again descends to the bottom and disappears into the seaweed.

The Fagak doesn't perform these tricks just to amuse boys and girls — or even baby fishes. It is his only means of protection.

As soon as he observes danger, the Fagak starts rapidly swallowing water, which is immediately broken up into hydrogen and oxygen in a very efficient chemistry lab, in Fagak's gullet.

The gases blow Fagak up like a balloon, and his enemy has to give up, for the huge ball won't go down his throat.

Even if a greedy shark should manage to swallow poor Fagak, the ball-fish has his revenge. For inside the shark Fagak goes on swelling and swelling, and sharp prickles on his tummy pierce through the walls of the shark's stomach and kill it. So even the toughest fish tend to avoid Mr. Fagak.

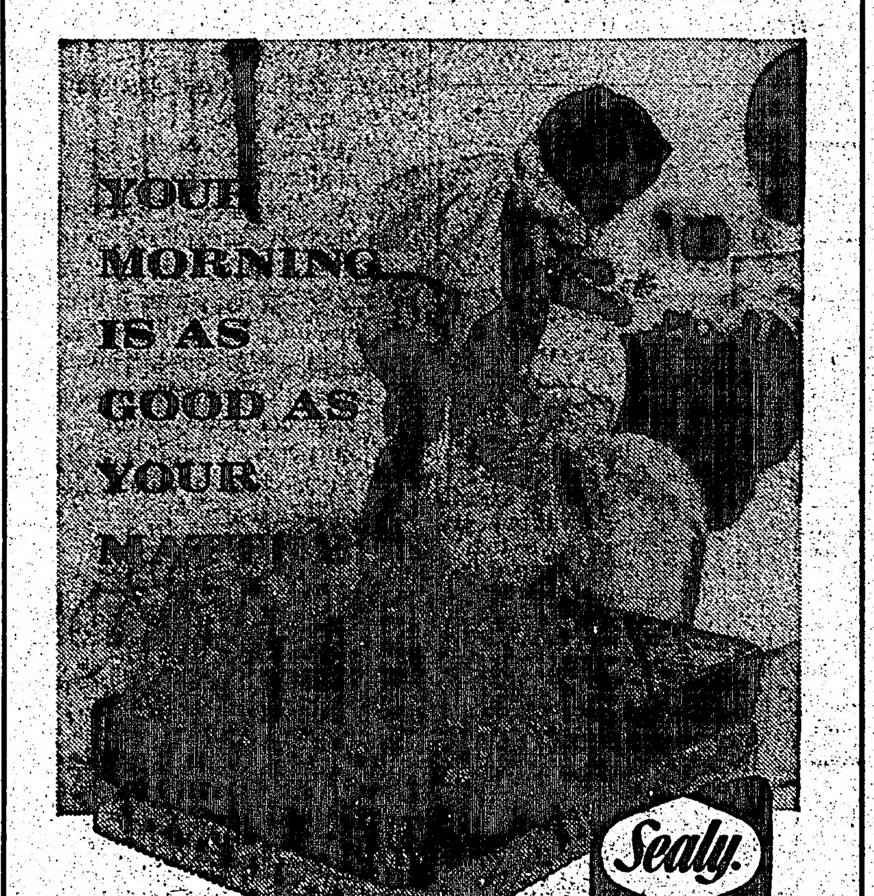

Sealy Posturepedic®
IS THE "NO MORNING BACKACHE"* MATTRESS

Onnen lapsi, onnen äiti: Molemmat nauttivat kauniista aamusta ja virkeästä heräämisen tunteesta, kun ovat yönsä nukkuneet terveellisesti kannatettuina ja mukavuudessa jonka antaa Posturepedic-patja. Posturepedic-patjoja valmistetaan kahdenlaisia, erikoisen tukevia tai lievästi tukevia. Ne valmistetaan johtavien ortopedia kirurgien neuvojen mukaan (vauvojen patjatkin). Tulkaa jo tänään.

$79.50
Täysi- tai kaksoislevyiset alustat samanhintaisia

"Ei ole aamulla selkäkipua kun on nukkunut patjalla, joka antaa kunnollisen tuen."

GEORGE SPENCER FURNITURE
COMPANY LIMITED
147 Lorne St. S. Puh. 675-3371 Sudbury